

SZAKDOLGOZAT

Prohászka Judit Izabella

2024.

Magyar Agrár- És Élettudományi Egyetem

Budapesti Campus

Fenntartható Fejlesztés és Gazdálkodás Intézet

Turizmus-Vendéglátás alapképzési szak

**Budapest turizmusának helyzete és fejlesztési lehetőségei
a COVID-19 járvány ideje körül**

Belső konzulens: Dr. Dávid Lóránt Dénes

Kutatóprofesszor

Belső konzulens

Intézete/Tanszéke: Fenntartható Fejlesztés és

Gazdálkodás Intézet

Fenntartható Turizmus Tanszék

Készítette: Prohászka Judit Izabella

Budapest

2024

Tartalom

1	Bevezetés	5
2	Budapest főbb nevezetességei.....	6
2.1	Budapest fő nevezetességei.....	6
2.2	Budapest kevésbé ismert nevezetességei.....	12
3	Budapest trendjeinek összehasonlítása 2019 és 2022 között	13
4	A koronavírus	16
4.1	A koronavírushoz tartozó fogalmak jelentése	16
4.2	A koronavírus, mint betegség leírása.....	16
4.3	A koronavírus miatt bevezetett korlátozások, óvintézkedések	16
5	A turizmus jellemzői.....	18
5.1	A turizmus definiálása	18
5.2	A turista motiváltsága	18
5.3	Turizmus a fővárosban	20
5.4	A koronavírus gazdasági hatásai Magyarország turizmusára	20
5.5	A turizmus szerepe a gazdasági rendszerben	21
5.6	A kulturális turizmus fogalma.....	22
5.7	A kultúra és a turizmus kapcsolata.....	24
5.8	Kulturális turizmus városban.....	24
5.9	A kulturális turizmus összefüggése a természeti környezettel	25
6	A kutatásom	26
7	A budapesti turizmus változásai 2018 és 2022 között	27
7.1	Budapest turistaforgalma 2018 és 2022 között	27
7.2	A szállodák helyzete 2018 és 2022 között.....	28
7.3	Vendéglők helyzete 2018-2022 között.....	29
7.4	Budapestre utazó belföldi vendégek arányának változása 2018-2022 között	29
7.5	Budapesten töltött vendégéjszakák száma és vendégek számának arányának változása 2018-2022 között	30
7.6	Többnapos turisztikai célú utazások számának változása.....	31
7.7	Magyarországra tett egynapos és többnapos utak motivációjuk szerinti változása 2018-2022 (ezer út)	31
7.8	Belföldi 2-4 napos, valamint 5 és annál több napig tartó utak motiváció szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap)	32
7.9	2018-2022 között országosan, igénybe vett szolgáltatások alakulása.....	34
7.10	Külföldi turisták költési szerkezetének megoszlása 2018 és 2022 között.....	35
8	Budapesten megvalósult fejlesztések 2018-tól.....	37

8.1	Megvalósult fejlesztések	37
8.2	Folyamatban lévő fejlesztések	38
8.3	Lehetséges Budapesti fejlesztések véleményem szerint	40
9	A kutatásom eredményei és kiértékelése	42
10	Összegzés	50
11	Javaslatok a témához	51
12	Ábrák és táblázatok jegyzéke	52
13	Források és felhasznált irodalom jegyzéke	53
13.1	Források jegyzéke	53
13.2	Elektronikus irodalom	58
13.3	Felhasznált Irodalomjegyzék	58
14	Melléletek.....	60
14.1	Melléklet I. - Utazási szokások változása.....	60
14.2	Melléklet II. - Kérdőív kérdései.....	63
15.1	Kivonat a szakdolgozatból	69
16	Függelék	71
16.1	Hallgatói nyilatkozat.....	71
16.2	Konzulensi nyilatkozat.....	72

1 Bevezetés

Ebben a szakdolgozatban elsősorban be fogom mutatni Budapest azon nevezetességeit, melyek véleményem szerint szerves részét képezik a turizmusnak. Másodrészt össze fogom hasonlítani a koronavírus előtti és a koronavírus utáni trendek változásait, valamint, hogy milyen hatást gyakorolt a koronavírus a turisztikai trendekre.

Ezt követően tisztázom a koronavírushoz, a kultúrához, a kulturális turizmushoz és a városi turizmushoz kapcsolódó fogalmakat szakkönyvek, szakmai dokumentumok segítségével.

Ez után statisztikai adatbázisokból és szakkikkekéből nyerek ki információkat melyek választ adnak a következő kérdéseimre.

Milyen volt Budapest belföldi és nemzetközi vendégforgalma és a vendégéjszakák száma, a vendégforgalom a szállodák és a vendéglátó kereskedelmi egységek helyzete. Megvizsgálom a belföldi és a külföldi turisták költési szerkezetét is, valamint ezekben beállt változásokat. Ezek után azt is megvizsgálom, hogy az egy napos, a két napos három napos és a négy napos utazások az elmúlt időszak alatt milyen irányú változást mutatnak.

Ezek után az elmúlt időszak fejlesztéseit dolgozom fel, majd ehhez és a kutatásom előző részéhez készített kérdőívet eredmények után feldolgozom.

Véleményem szerint ezt a témát azért érdemes feldolgozni, mert ennek a szektornak a koronavírus alatt és után is nehézségekkel kellett szembe néznie. Ezeket a nehézségeket mára leküzdötte, de a jövőre nézve tanulni lehet, hogy melyek voltak azok az eszközök, amelyek segítettek, illetve a jövőre nézve hogyan kell az ilyen helyzetekhez viszonyulni.

Másrésről Budapesten még tele van fejlesztési lehetőséggel melyet fel lehet használni arra, hogy a Budapesti turizmus fejlődjön, ezáltal a turistáknak is egy szép és történelmi, valamint művészeti kincsekben gazdag városkép marad meg, ahova szívesen visszalátogatnak.

2 Budapest főbb nevezetességei

2.1 Budapest fő nevezetességei

Véleményem szerint a turizmus fejlesztésének egyik fő mozgatórugója a kultúra, hiszen Budapesten rengeteg világörökségi és nem világörökségi, de őseink által ránk hagyományozott emlékmű, festmény, szobor, stb. van melyeket meg kell ismernünk. Bár Budapestet elsősorban az elmúlt 2 évben nem látogatták, mert a higiéniai korlátozások nem engedték, de remélem, hogy a jövőben egyre több turistát fogunk fogadni.

Országház

Az országház 17 évig 1885 és 1902 között épült Stein Imre tervei alapján barokk, reneszánsz és gótikus stílusban.

Az Országházban az alábbi szobákat és helyeket lehet megtekinteni: XVII-es városi lépcsőház, főrendi ülésterem, főrendházi társalgó, kupolacsarnok, díszlépcsőház.

„2014-ben felújították a Kossuth teret és attól az évtől kezdődően a látogatók száma folyamatosan nőtt. 2014-ben 477 078 turista volt, 2015-ben 524 629 látogató volt, 2016-ban 582 930-ra nőtt ez a szám majd ezt az ütemet folytatva 2017-ben 647 255 látogató volt. Az Országházat évről évre egyre több turista tekintette meg. 2018-ra 700 313 turista látogatta meg, melyekből 20% magyar turista, 23% Európán kívüli országból jövő turista volt. Érdekes volt, hogy 2018-ban már többen igényelték a spanyol, olasz és orosz nyelvezetű idegenvezetést.” (Országgyűlés sajtóirodája. Letöltés dátuma: 2022. október 10. forrás: <https://www.parlament.hu/-/rekordszamu-latogato-az-orszaghazban>)

Széchenyi Gyógyfürdő és Uszoda

„Ennek a fürdőnek a gyógyvize Budapest második legmélyebb kutjából, 1246 méter mélyről származik. Az ide látogatók 21 medence közül választhatnak. Az itt található fürdő az egészségturizmus szerves része, mert gyógyítja a kopásos és a krónikus ízületi fájdalmakat” (Széchenyi fürdő honlapja. Letöltés dátuma:2022. január 10. forrás: <https://www.szechenyifurdo.hu/tortenet>)

„A fürdő építését 1909-ben Czigler Győző tervei alapján kezdték el és véglegesen 1913. június 13-án nyitotta meg a kapuját. A népszerűsége évről évre nőtt, Már 1919-ben több mint 890 000 vendéget fogadott. Az egyre növekvő vendégforgalom miatt 1927-augusztusában elkészült a népfürdő szárnyának bővítése és a fürdőstrand-uszoda létesítése.

A sok turista ellenére, a COVID-19 világjárvány mégis megtörte a vendégforgalmat. A Budapest Gyógyfürdői és Hévízi Zrt. Adatai alapján 2019-ben összességében a 1,8 millió vendég kereste fel, míg 2020-ban csupán 470 ezer vendég, mely 26 százalékos visszaesést jelent”. (Széchenyi fürdő honlapja. Letöltés dátuma: 2022. március 11. forrás: <https://www.szechenyifurdo.hu/tortenet>)

Budavári Palota

A budai várnegyed 2002 óta az UNESCO világörökség listájának része. A várnegyedet egész évben látogatni lehet. Vannak különféle kiállítások, termek, tárlatvezetés mely idegenvezetővel vagy anélkül is igénybe vehető

A budavári Palota mindig is a belföldi és külföldi turisták egyik kedvenc célpontja volt melyet meglátogattak és bár pontos adatot nem találtam, de a COVID-19 miatti repülési és utazási korlátozások miatt 2020-ban a Budai vár látogatóinak száma is hanyatlott.

Szent István Bazilika

„Egy 1810-ben szervezett gyűjtésnek köszönhetően 1851. augusztus 14-én Hildi József tervei alapján megkezdték a templom építését, viszont halála bekövetkezése miatt a munkálatokat Ybl Miklós vezette tovább, majd a belső munkálatokat és a templom képzőművészeti részét Kausser József fejezte be.” (Szent István Bazilika honlapja. Letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás: <https://www.bazilika.biz/hu/a-bazilika-tortenete>)

Halászbástya

Ennek a bástyának a helyszíne régen egy Halászváros volt, melyet a halászok céhe pont ezen a helyen védtek. Ez egy erődítmény volt, melyet a várhegy őrtornyának szántak. A 7 torony a 7 törzset jelképezi, akik 895-ben megalapították az országot. A Halászbástya már hosszú évek óta a legkedveltebb és leglátogatottabb nevezetesség Budapesten, valamint Tripadvisor értékelések tekintetében a helyszín 4,56-os értékelést kapott. (BIGBUS Budapest honlapja. letöltés dátuma: 2022. február 15. forrás: <https://www.bigbustours.com/hu/budapest/budapesti-latnivalok-halaszbastya/>)

Széchenyi Lánchíd

1836-ban törvény elrendelte a híd megépítését. A magyar nemzet és az Országos Küldöttség közös költségen építette meg a hidat. Az építéssel kapcsolatos költségek intézésének az Országos Küldöttséget választották mely szervezet Széchenyi Istvánt nevezte ki az ügyek

intézésére. Sokáig ez a híd biztosította Buda és Pest között az átkelést. (Magyar Turisztikai Ügynökség honlapja. Letöltés dátuma: 2023. április 13. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/budapest-első-allando-dunahidja-a-szechenyi-lanchid>)

Nagy Vásárcsarnok

A csarnok a budapesti ember számára egy piac, de a turisták számára egy turisztika célpont. A csarnokban az élelmiszerek mellett hungarikumok is találhatóak, mint például a kalocsai és a szegedi paprika, a gyulai és a csabai kórház, a tokaji aszú, a tihanyi levendula, az Unicum, a zsolnai porcelán és még sok más. Sok turista érkezik a sétahajókkal.

Hősök tere

„A hősök terén látható a magasba Gábrriel arkangyal szobra. A szobor alatt állnak a hét honfoglaló vezérnek a lovas szobrai. A bal oszlopcsarnok szobrai között van Szent István király, Szent László király, Könyves Kálmán király, II. András király, IV. Béla király, Károly Róbert király és Nagy Lajos király. A jobb oszlopcsarnok szobrai pedig Hunyadi János hadvezér, Hunyadi Mátyás király, Bocskai István erdélyi fejedelem, Bethlen Gábor Erdélyi fejedelem, II. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem, Kossuth Lajos. A két félköríves oszlopcsarnok tetején szimbólumok is találhatóak, mint a Háború és a Béke kétlovas kocsija, és a Munka meg a Jólét és a Tudás meg a Dicsőség allegorikus bronzfigurái láthatók. Az I. világháború után elhelyeztek a háborúban elesett honfitársaink emlékére egy nagy emlékkövet.” (Magyar Turisztikai Ügynökség honlapja: *Magyar Történelem egy helyen: Hősök tere*, letöltés dátuma: 2023. április 10. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/hosok-tere-a-teljes-magyar-tortenelem-egy-helyen>)

Mátyás templom

„A legenda szerint a Mátyás templom másik nevén Budavári Nagyboldogasszony templom - ami a Szent István Bazilika után a második leghíresebb templom Magyarország fővárosában – 1015-ben épült ám a feljegyzések szerint csak 1200-ban épülhetett meg. A XIV. században és a XIX. században felújításokon ment keresztül majd 2006-tól 2013-ig a templomon külső restaurálásokat hajtottak végre, így visszanyerte eredeti szépségét. 2012 és 2013 között 63%-os turistaforgalom növekedést tapasztalhattunk az előzőkhez képest.” (Mátyás templom honlapja. letöltés dátuma: 2022. április 2. forrás: <https://matyas-templom.hu/templom-tortenete-2/>)

Fővárosi állat-és növénykert

A Fővárosi Állat-és Növénykert a világ egyik legrégebben épült állatkertje. Ez az állatkert az állatok széles skáláját mutatja be a látogatóknak. Olyan ikonikus jellegű részei vannak, mint a Nagyszikla, a Pálmaház, Elefántház, Fókashow, és az állatsimogató. Nemrégiben bővítették a területüket és az állatoknak házakat építettek, így a látogatók az állatokat a téli időszakban is láthatják.

Margit-sziget

Ezt a szigetet a középkorban Nyulak szigetének, Boldogságos szentek szigetének, vagy csak budai szigetnek nevezték. A sziget a Duna közepén fekszik, a Margit híd és az Árpád híd köti össze Budapesttel. A sziget igazából, parkokból, szállodákból, a zenélő szökőkútból, 5,3 km hosszú futópályából, a víztoronyból, a fénykertből áll. Itt minden korosztály megtalálja a kedvére való helyet. ¹ Különösen kedvelt a futókör, ahol egy 2018-as felmérés alapján kilenc hónap alatt több mint egy millióan haladtak át a futópadon. (Mandiner honlap.

letöltés dátuma: 2022. április 3. forrás: https://mandiner.hu/cikk/20180115_kiderult_hagyan_futnak_a_margitszigeti_futokoron)

Vajdahunyad vára

1908-ban a Városligetben épült egy Erdélyben található gótikus kastély hasonlatosságára. Az 1896-os millenniumi ünnepségekre Alpár Ignác tervei alapján építették azzal a céllal, hogy az 1000 éves magyar művészetet egy épületbe ötvözzék. E miatt az épületben megtalálható a gótikus, barokk, reneszánsz és román stílus is. Eredetileg fából készült el az épület, de az egyre növekvő népszerűsége miatt 1908-ban téglából is felépítették. Az épület többek között a Mezőgazdasági Múzeumnak ad otthont. (Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár. Letöltés dátuma: 2022. március 20. forrás: <https://www.mezogazdasagimuzeum.hu/muzeum/vartortenet>)

Gellért-hegy

A Gellért hegy gyönyörű kilátásával és 235 méter magasságával ékkőként emelkedik ki a budai látképből. Az Erzsébet híd és a Szabadság híd fogja közre. Népszerűségnek örvend mind a turisták mind a budapesti lakosok körében, hiszen tömegközlekedési eszközökkel

¹ <https://welovebudapest.com/hely/margitsziget>

könnyen megközelíthető. A Gellért hegy részét képezi az UNESCO világörökség listájának. A hegy fontos részei a Szent Gellért Sziklatemplom, a Szent Iván Barlang és a Filozófusok kertje is. (We love Budapest, letöltés dátuma: 2022.február 10. forrás: <https://welovebudapest.com/hely/gellert-hegy/>)

Városliget

A park család-, sport-, és állatbarát jellegéből adódóan nagyon sokan szeretik. Ebbe a parkba sokszor megrendezésre kerülnek családi napok szombatonként, ahol a gyerekeknek foglalkozásokat tartanak.

Andrássy út

Az Andrássy út kiépítését Andrássy Gyula miniszterelnök álmodott meg 1870-ben. A munkálatok sok évig tartottak. Fokozatosan vált a kietlen részből egy gyönyörű, híres „a város pesti szívéét körbe ölelő út”. (Budapest városom, letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás: <https://budapest.varosom.hu/latnivalok/terek-parkok/Andrassy-ut.html>)

Ez az út a VI. kerületet, Terézvárost szeli át, a belvárost köti össze a Városligettel. Alatta a világ első és legidősebb metrója a Millenniumi Földalatti fut, ami a Hősök terével együtt 2002-ben az UNESCO világörökség része lett.

Sok híres épület és tér van az Andrássy úton. Ezek közül fontosnak tartok néhányat megnevezni. Oktogon tér, a Magyar Állami Operaház, a Sváb palota. (Budapest városom letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás: <https://budapest.varosom.hu/latnivalok/terek-parkok/Andrassy-ut.html>)

Citadella

A Citadella régen egy erődítmény volt, viszont az 1848-1849 Forradalom és szabadságharc leverése után a Habsburgok megfélemlítésképpen - mondván, hogy fentről figyelne – építették azt a nagy szobrot. Mára a szobor úgy, mint New York-ban, itt ez a szobor vált a szabadság szimbólumává. Annak ellenére, hogy a szobor a Gellért hegy legtetijén található érdemes megmászni, hiszen a Citadelláról a gyönyörű budapesti panoráma tárul a szemünk elé. Ezért a látványért - mely során egyszerre látható a Parlament, a Budai vár, az egész pesti oldal, a budai hegyek és a dunai hidak – az UNESCO világörökségnek nyilvánította.

(Magyar Turisztikai Ügynökség (2022), letöltés dátuma: 2023. január 10. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/citadella>)

Váci út

Ez az út olyan bevásárló utca, mint Bécsben a Mariahilfer straÙe , Budapesten eme jelentős út a Vörösmarty tértől egészen a már említett nagy Vásárcsarnokig tart. A váci utca északi részén rengeteg divatmárka üzletéből lehet vásárolni, a déli részén viszont ajándéktárgyakat lehet vásárolni.

Gyermekvasút

A vasúton gyermekek dolgoznak felnőttek felügyelete mellett, melyért fizetséget kapnak. A gyermekvasút összeköti a budai hegyvidék legcsodálatosabb kirándulóhelyeit a Széchenyi hegytől indulva Húvösvölgyig tart. A közbelső helyszínei a Normafa, Csillagbérc, János hegy és Szép Juhászné. Más játszóterek és kirándulóhelyek is találhatóak a megállók közelében, így egy gyermekvasúti kirándulás tökéletes egy gyermekek számára tervezett hétvégi programnak.

2.2 Budapest kevésbé ismert nevezetességei

Pallasz Athéné szobra a Szentháromság téren

A szobor a Szentháromság tér és a Szent háromság utca találkozásánál található.

Pilvax Étterem és Szálloda

E szálloda, bár nem bizonyítható, hogy megegyezik az egykori a Pilvax kávéházzal, de nagyon hasonlít rá, a szálloda pedig történelmi, otthonos szobáival azt a kort idézi.

A tavasz eldugott kis szobra a Deák téren

Ez a szobor egy fiatal lányt ábrázol. Mely jelenleg a Deák téren van. *„Az eredeti, az „Ülő lány” 1912-ben készült és 1966-ig a Jagelló úton állt, ám megsérült és másolat készült belőle, és azt a Deák térre helyezték.”* (Mr. Foster kalandozásai Budapesten, letöltés dátuma:

2023.

január

20.

forrás:

https://mrfoster.blog.hu/2018/06/22/5_csodaszep_szobor_budapesten_amelyrol_sokan_me_gfeledkeznek)

Vízzjáték a Mátyás Templom közelében

Ez egy vélhetőleg antik szobrokat idéző szobor, aki a fején egy tálat tart. A Tárnok utcában álló szobor már sok éve szépíti az utcát.

A Nerediák kútja a Ferenciek terén

1835-ben készült a 6,2 méter magas klasszicista stílusú szobor, melyet a Ferenciek terére helyeztek, majd 1899-ben áthelyezték a Liget térre, majd vissza a Ferenciek terére, de megsérült így újra kellett faragni a szobrokat. (Csodálatos Budapest, letöltés dátuma: 2023.

február 10. forrás: <https://csodalatosbudapest.hu/latnivalok/muemlekek-szobrok/nereidak-kutja-budapest/>)

3 Budapest trendjeinek összehasonlítása 2019 és 2022 között

2019 végén az egész világot a koronavírus világméretű járvány sújtotta. A betegséget sok esetben az emberek, mint hordozó kapták el, viszont továbbadva másokat megbetegítettek. A legtöbb esetben, ha igazoltan a koronavírusot kapta el a beteg, lázas volt, köhögött, fáradékony volt és az ízeletét és szaglását elvesztette. Súlyos esetekben torokfájás, fejfájás, izomfájdalom, bőrkiütés, irritált szem és hasmenés jelentkezett.² Ezek fényében az emberek féltek, hogy nehegy elkapják a betegséget. Másrészt a kormány is lekorlátozta az embereket, utazás és utcára lépés tekintetében. Kötelezővé tette a védőoltásokat, a maszk viselését és gyakori kézmosást írt elő.

2022-ben a járvány csitulni látszott és az alábbi trendek észlelhetők.

Vissza a természetbe: A koronavírus előtti időszakban a népesség inkább a városok felé húzódott, de a most a vírus fő szakasza után inkább visszahúzódik a természetbe, ugyanis egy amerikai utazással foglalkozó cég felmérése szerint 2021-he képest 2022-ben az amerikai nemzeti parkok iránt 46%-kal a 18-35 éves korosztály körében. (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

Utolsó utáni foglalások: A koronavírus kitörése óta az emberekben a bizonytalanok, és ez megmutatkozik a repülőjáratok foglalásában is. A hét napon belül induló járatok foglalása 50%-kal megnőtt a 2 évvel ezelőttihez képest. (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

Lakáscsere: 2019-hez képest a Love Home Swap globális lakáscsere-platformja - ami több mint 110 országban van jelen - 2020-ban 300%-kal megnőtt a tagfelvételek száma. Ebben az elszállásolási formában az ügyfelek az ott tartózkodás alatt egy idegen ember lakásában laknak és sokszor még autóhasználat is jár a szálláshoz. (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

Biztonság és kényelem „all-inclusive”: Mostanában a vendégeknek alap igényként mutatkozik meg, hogy a szálláson minden digitális és kényelmi szolgáltatás elérhető legyen és ne kelljen a szálloda komplexumából kilépnie. Eleinte ezek a szolgáltatások csak

² https://www.who.int/health-topics/coronavirus#tab=tab_3

ideiglenes megoldásként szolgáltak, mint például a bankkártyás fizetési lehetőség, vagy az online bejelentkezés, viszont ma már ezek alap szolgáltatások és a legtöbb vendég el is várja ezeket. (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

Digitális nomádok: A koronavírus miatt sok cég otthon végzett munkát rendelt el, ezzel is csökkentve a járvány terjedését. 2022-ben pedig úgy tűnik, hogy ezt a trendet fokozva vannak cégek, akik támogatják, hogy az alkalmazottjaik ne otthonról hanem egy turisztikai helyszínről végezzék a munkájukat és a munka végeztével a helyet is felfedezzék. (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

Kombinált utazások: Régebben „egy út egy úti cél” volt a jellemző, ám ma sokan vesznek ki 9-11 nap szabadságot, hogy az utazásuk több országot, több helyszínt érintsen. 2019-es trendek (STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>)

2022-höz viszonyítva az alábbi trendek voltak: Az első a személyre szabott szolgáltatás, mely szerint az a turisztikai vállalat tud fennmaradni, aki proaktívan, személyre szabottan tudja az utasait kiszolgálni, nem tűnt el csupán átalakult, mert e trend mellé még a biztonság is társult 2019 végén. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

A második az egyre hangsúlyosabb a gazdag tartalom, mely szerint az a fontos, hogy a szolgáltatásokat megfelelő mennyiségű és minőségű tartalommal tárjuk a vendég elé. Ez a trend 2022-ben is fontos maradt. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

Fontos még a komplexitás, összehasonlíthatóság, mert korunk utazója ismeri és használja az okos eszközöket. E miatt szükséges, hogy a turisztikai szolgáltató rendelkezzen, weboldallal melyen a vendég pár perc alatt bármit megtalál és össze is tud hasonlítani. 2022-ben ez ugyan olyan fontos, valamint a kényelem és a problémák helybeli megoldási is nagyon fontos. A szorosabb együttműködés az utazási ágazat szereplői között is fontos. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

Az elmúlt évtizedben a technológia alaposan átalakította az emberek életét. Ez a turizmusra is igaz, mert platform nélkül már nem képzelhető el egy szálloda, vendéglátó helyiség. Ezért a turisztikai szereplőknek egyre jobban együtt kell működniük. A koronavírus ezt még inkább felerősítette partnerség, és vendégtájékoztatásban is. A „Z” generáció szülte utazók, akik azok az utazók, akik egyre színvonalasabb szolgáltatásokat várnak el, a digitális eszköz alap. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

A problémát a hagyományos szálláshelyek jelentik, mivel az Y generáció utazási szokási még feltérképezésre vár és a hagyományos turisztikai szolgáltatók fel kell zárkózniuk a technikához. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

2022-ben a trend nem változott mivel a digitális elérhetőség elvárható és ez az a generáció, aki már utazik és sokat elvár. A következő trend a business utak melyek azt remélték, hogy, 2022-re a cégek az 1,7 billió dollárt fognak költeni üzleti utazásokra. Bár a vírus közbeszólt, ez az osztály így is a kiváló szolgáltatást várja el, fontos az egészség, a jó közérzet megtartása 2018-ban azt felelték, hogy egy állás melletti döntést 50%-ban a céges szabályzat határozza meg és 44% hagyja ott az állását a nem testi-lelki egészséget biztosító munkahelyet. Az okos város is egy 2019-es trend, melyben a 20 év múlva létező turizmust kívánják megjósolni. (Turizmus. Online letöltés dátuma: 2022. február 22. forrás: <https://turizmus.com/desztinaciok/nyolc-utazasi-trend-2019-re-1161575>)

4 A koronavírus

4.1 A koronavírushoz tartozó fogalmak jelentése

Epidémia (Járvány): „*Valamely fertőző betegség viszonylag rövid időn belül nagyobb számosságú, tömeges előfordulása.*” (Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ, letöltés dátuma: 2023. január 10. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>)

Epidémia:” *A járványos betegség egy meghatározott, korlátozott területen történő rendszeres és tömeges előfordulása.*” (Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ letöltés dátuma: 2023. január 18. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>)

Pandémia:” *A járványos betegség több országot, a világ nagy részét érintő megjelenése.*” (Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ, letöltés dátuma: 2023. január 18. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>)

4.2 A koronavírus, mint betegség leírása

„*2019 végén Kínából kirobbanó és az egész világra elterjedő vírus egy úgynevezett SARS-CoV2. nevet kapta, ugyanis genetikailag nagyon hasonlított a SARS-CoV vírusra*” (Nemzeti Népegészségügyi Központ, letöltés dátuma: 2023. január 19. forrás: <https://egeszsegvonal.gov.hu/99-covid-19/94-a-covid-19-betegseg-ismertetese.html>)

A koronavírus megbetegedés a legtöbb esetben a következő tüneteket produkálta: „*láz, köhögés, fáradékonyság, étvágytalanság, légszomj, izomfájdalom*” (Egészségvonal, letöltés dátuma: 2023. január 31. forrás: <https://egeszsegvonal.gov.hu/covid-19/teendok-gyanu-eseten.html>)

Miután valaki ezeket a tüneteket észlelte magán és koronavírus tesztet csinált vagy csináltatott, mely pozitív eredményt mutatott önkéntes házi karanténba kellett vonulnia annak érdekében, hogy a tömegközlekedési eszközökön, a munkahelyen, iskolában és egyéb intézményekben ne fertőzze meg a vele érintkező embertársait.

4.3 A koronavírus miatt bevezetett korlátozások, óvintézkedések

Magyarországon a koronavírus okozta megbetegedések, halálozások és a vírus gyors terjedése miatt a kormány bizonyos óvintézkedéseket vezetett be egyrészt, hogy a járvány által követelt áldozatok száma csökkenjen, másrészt, hogy a járvány minél előbb véget

érjen és az emberek visszatérhessenek a normális kerékvágásba. Magyarországon a koronavírus fő időszakában bezárták a tanintézményeket, 1,5 méter távolságot kellett tartani embertársaink között, maszkot kellett hordani, rendszeresen kellett kezet mosni és fertőtleníteni, meghatározott számú ember léphetett be csak egy üzletbe, valamint megszabták, hogy a fiatal, illetve az idős generáció a mely napszakokba léphettek be az adott üzletbe. Másrésztől 2021 tavaszától már csak koronavírus oltással rendelkezők léphettek be az egészségügyi intézményekbe.

5 A turizmus jellemzői

A turizmus egy igen érzékeny és egyben igen jövedelmező ágazat mind a GDP mind az ebben a szakmában dolgozók jövedelmének szempontjából. A koronavírus kitörését megelőző időszakban a KSH adatai alapján, „Magyarországon a turizmus biztosította a közvetlen és közvetett hatásokat is figyelembe véve összesen a GDP 17,5 %-át. Másrészt a turizmus biztosította a nemzetgazdasági foglalkoztatottság 13,2%-át” (Magyar Turisztikai Ügynökség, letöltés dátuma: 2022. szeptember 10. forrás: <https://mtu.gov.hu/cikkek/a-turizmus-eredmenyei-magyarorszagon>)

5.1 A turizmus definiálása

Kezdetben nem volt egységes definíció, hogy pontosan mi is a turizmus, sok szakember fogalmazott meg a saját definíciót, de mára Michalkó Gábor által megfogalmazott definíció a legelfogadottabb: "A turizmus az egyén élményszerzéssel párosuló környezetváltozása, amelynek során szolgáltatások igénybevételére kerül sor." (Michalkó Gábor (2012) *Turizmológia*, Budapest, Akadémia Kiadó)

5.2 A turista motiváltsága

Egy ember a munkája során lelki és testi traumák érhetik, melyek kipihenésére és feltöltődésre, egy másik városban, vagy országban töltött néhány nap eltöltésére vágyik. Ez az ember szüksége is és az ok erre, hogy minden ember vágyik az új megismerésre, valamint, hogy sokszor egy környezetváltozással egybekötött nyaralás jobb fizikai és pszichikai feltöltődést nyújt. A szükséglet kiváltja a motivációt: „A motiváció egy külső és belső tényezőből együtteséből áll össze.” (Michalkó Gábor (2007) *A turizmuselmélet alapjai* Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola,)

Abraham Maslow féle szükséglet-hierarchia piramis jól bemutatja, hogy az emberek mely szükségleteket azonosítanak be. A turisztikai termékeket és szolgáltatásokat igénybe vevőknél, pedig sok esetben például a szeretet szintje kimarad, ha szállodába és nem rokonoknál száll meg. Egy kulturális turista a rögtön a tudás szintjére emelkedik a biztonság szintjéről. A turisták számára ok lehet még a „szociokulturális ok és itt a Maslow szükséglet-hierarchia piramis fiziológiai, biztonság és szeretet szintje erőteljesen megjelenik. „ (Michalkó Gábor (2007) *A turizmuselmélet alapjai* Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola,)

Saját példával élve nagyszüleim Erdélyben, Brassónál, Négyfaluban laknak és évente legalább egyszer meglátogatjuk a rokonságot. Ilyenkor költség szempontjából az utazás előtti autó ellenőrzésére, üzemanyagra, a román és a magyar autópálya matricára kell fizetni, valamint, ha útközben vendéglőbe étkezünk, akkor vendéglátási szolgáltatásokat is igénybe veszünk. A szociokulturális okok miatti utazásokat a KSH nem tudja mérni, csak a határátlépést és az ott töltött időt. Ilyen utaknál nagyszüleimnél töltjük az éjszakát, így turisztika szempontjából nem járul nagyban a nyaralásunk hozzá a GDP-hez.

Sok esetben a turistának, bár van motiváltsága és kereslet is az utazásra, mégis gátló tényezőkbe akad, melyek nem teszik lehetővé az elutazását. 2004-ben a KSH felmérést végzett az utazást gátló tényezőkből. A felmérés szerint *” a felmértek 37,6%-a anyagi okok, 22,3%-a egészségügyi okok, 16,5%-a egyéb okok, 14,7%-a munkából adódó kötelezettségek, 3,2%-a utazásszeretet hiánya és 1%-a utastárs hiányában szerepelt az okok között amiért nem utaztak.”* (Michalkó Gábor (2007) *A turizmuselmélet alapjai*, Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola,) Hasonló módon végeztek egy kutatást 2011-ben is ugyanezen név alatt és a következő eredmény jött ki: *„A megkérdezettek 47,1%-a anyagi okok miatt, 23,9% egészségügyi okok miatt, 14%-a szokott utazni, de a kikérdezést megelőzően nem utazott, 7,9%-a munkából adódó kötelezettségek miatt nem tudott elutazni, 2,9%-a nem szeret utazni.2%-a családi és/vagy baráti kötelezettségek miatt nem utazott el, 0,6%-a utazótárs hiánya miatti okot és 1,5% egyéb okok miatt nem utazott.”* (Michalkó Gábor (2012) *Turizmológia*, Budapest, Akadémia Kiadó)

Ahogy ebből a két kutatásból jól kitűnik a legtöbb ember szeretne utazni, de sokszor nincsen rá elég jövedelme. Ha a két felmérés közti különbségeket megnézzük, látható, hogy az első két helyen csakugyan az anyagi okok és az egészségügyi okok szerepelnek. A munkából adódó kötelezettségek lecsúsztak a negyedik helyre. 2011-ben az *„utazásszeretet hiánya helyett családi/baráti kötelezettségek, valamint, hogy szokott utazni, de jelenleg nem utazik szerepelt okként.,* (Michalkó Gábor (2012) *Turizmológia*, Budapest, Akadémia Kiadó) Megfigyelhető, hogy a két kikérdezés között eltelt a gazdasági világválság, mely 2008-2009-re datálható és szinte minden olyan háztartást érintett, akik valamilyen formában hitelt vettek fel a banktól, valamint azok, akik olyan munkát végeztek, ami nagyban függ a gazdasági helyzetű, mint például a szolgáltató iparban dolgozók.

Relevancia szempontjából a koronavírus világjárvány első két nehéz évében utazást gátló tényező főként egészségügyi okokat, valamint utazási korlátozó tényezőkre vezethető

viszsa. Ezek közül is elsősorban a határlezárások okozták a turistaforgalom nagy visszaesését. Budapest elsősorban külföldi vendégeket fogad és a külföldiek normális körülmények között az év minden évszakában látogatják városunkat. Választás szempontjából fő okok a gyógyfürdőink, a történelmi értékekben bővelkedő városunk, mint szobrok, épületek, a világörökség részét képező Andrassy út, Dunapart és a Budai várnegyed. Másrészt a város sok pontján, mint például a Váci úton és a Deák Ferenc terén is szuvenir üzletek vannak, ahol hungarikumok megvásárlására van lehetőség. A koronavírus alatt sok ezek közül tönkrement, vagy az üzlet profilja átalakult annak érdekében, hogy a külföldieket nélkülöző városban, mint üzlet életben tudjon maradni.

5.3 Turizmus a fővárosban

Turizmus fejlesztése egy fővárosban másként működik, mint egy kisebb városban vagy helyiségben., ugyanis egy nagyvárosban számtalan látnivaló van, melynek egészét kell a turistáknak megmutatni és e termékekre, valamint a többi, a városban lévő épített és természeti erőforrásokra kell szolgáltatásokat építeni.

5.4 A koronavírus gazdasági hatásai Magyarország turizmusára

2019-ben kirobbant egy világméretű gazdasági és egészségügyi vonatkozásban is súlyos következményekkel járó járvány mely nagyon sok emberi áldozattal járt és hatásait sokan mind a mai napig érzik A járvány hatására az országok egyhangúan úgy döntöttek, hogy lezárják a határokat és csak bizonyos esetekben léphető át a határ(munkavállalás). Ennek következtében az országokban a turizmus is kihívásokkal küszködött. Ez abból is látszik, hogy a 2010-től fokozatosan növekedett a vállalkozások száma, viszont már 2018-tól, de főként 2020-ban, majd 2021-ben is drasztikusan lecsökkent a szám „1028-ról 1006-ra majd 968 vállalkozásra” (Központi Statisztikai Hivatal: Turisztikai vállalkozások száma, letöltés dátuma: 2023. január 31. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0030.html)

Másrésről a beutazások száma 92,6%-kal csökkent és a kiutazások száma 88%-kal csökkent. A kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött éjszakák tekintetében 2018-hoz képest 2020-ban 76%-kal kevesebb és 2021-ben 66%-kal kevesebb vendégéjszaka történt meg, 2019-hez képest 2020-ban 77%-kal és 2021-ben 67%-kal kevesebbszer vették igénybe a turisták vendéglátó szolgáltatást. Pozitív változás, hogy 2021-ben 2020-hoz képest 29%-os javulást látunk.

1. táblázat: Turisztikai vállalkozások arányának változása (%) 2018-2021 (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0030.html)

Év	Érték	Változás 2018-hez	Változás 2019-hez	Változás 2020-hoz
2018	10347,717	100%	-	-
2019	10703,950	3,3%	100%	-
2020	2418,305	-76%	-77%	100%
2021	3444,345	-66%	-67%	29% ³

Turizmus szempontjából a válság elsősorban a számokban jelenik meg. A lakosság nem tudott utazni egyrészt, mert a saját egészségét féltette, másrészt, mert vagy a saját országa, vagy a fogadó ország vagy mind a két ország korlátozásokat és szankciókat vezetett be annak érdekében, hogy a járványt megfékezzük és minél előbb csak, mint történelem beszéljünk róla.

Statisztikai mutatószámokat a statisztikai hivatalok adhatnak, melyre Magyarországon a KSH, azaz a Központi Statisztikai Hivatal van felhatalmazva.

5.5 A turizmus szerepe a gazdasági rendszerben

Kínálati oldalról a turizmushoz kapcsolódnak az „*állam, turisztikai és nem turisztikai vállalatok és háztartások*” (Dr. Guth László (2015): *A turizmus Gazdaságtana*, Gödöllő, Szent István Egyetem kiadó)

Másrészt, hogy a turizmus és a vállalatok is gazdaságilag termelni tudjanak elengedhetetlen a megfelelő számú fizető turista, akik fogyasztanak, szolgáltatásokat vesznek igénybe, melyek megvételével jövedelmet generálnak a vállalat számára és GDP növekedést az állam számára.

Gazdasági szempontból a turizmus a világ és az ország GDP-éhez képest is a legtöbb bevételt generálja. 2019-ben a turizmus 10,3% US\$ –ral járult hozzá a világ GDP-éhez, viszont 2020-ban ez a szám 5,3%-ra csökkent le, 2021-re már 6,1 % US\$ -ral járult hozzá a turizmus a világ GDP-éhez. A koronavírus világjárvány és az ezzel járó korlátozások sok munkahely elvesztését és ez által sok ember megélhetését is veszélyeztette. 2020-ban világszerte 62 millió, a turizmusban dolgozó állampolgár veszítette el a munkáját. 2021-ben

³ https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0065.html

ezt javították és a munkások száma 6,1 %-kal nőtt világszerte. (Council, World Travel and Tourism, letöltés dátuma: 2022. november 24. forrás: <https://wttc.org/research/economic-impact>) Ez az arány magyarországi viszonylatban a következő: szálláshely, vendéglátó munkát 2018-ban átlagosan 104,85 ezer fő, 2019-ben 115,16 ezer fő, 2020-ban 95,7 ezer fő, 2021-ben 104,46 ezer fő és 2022-ben januártól szeptemberig 119,1 ezer fő végezett. Ezekből az adatokból az is látszik, hogy átlagosan a nyári időszakban, májustól szeptemberig van a turizmus fő szezonja ezáltal, ilyenkor több ember dolgozik ebben a szektorban. Viszont az év többi időszakában a turizmus visszaesése miatt csak egy részül dolgozik ezen a területen.

2. táblázat: A turizmusban dolgozók számának változása 2018-2022 (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0037.html)

Évszám	2018(ezer fő)	2019(ezer fő)	2020(ezer fő)	2021(ezer fő)	2022(ezer fő)
Január	103,3	109,1	115,9	95,1	112,8
Február	103,6	109,6	116,1	94,7	113,3
Március	104	111,6	104,8	94,2	114,6
Április	103,1	113,6	74,6	93,5	116,3
Május	104,4	115	70	98,6	118,8
Június	106,4	116,7	78,7	104	121,3
Július	107,9	120,1	91,2	110,1	125,7
Augusztus	107,3	120,4	100,5	111,5	125,6
Szeptember	105,2	116,7	101,9	111,4	123,5
Október	104,3	116	101	112,4	
November	104,9	116,5	98,3	113,8	
December	103,8	116,7	95,3	114,3	
Éves átlag	104,85	115,17	95,69	104,46	119,1(9 havi) ⁴

5.6 A kulturális turizmus fogalma

A kulturális turizmus alapfeltétele az ember alkotta és természet alkotta kincsek megléte. A kulturális turizmusra nincsen egységesen elfogadott fogalom, de a legtöbb szakember,

⁴ https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0149.html

professzor, tanár úgy vélekedik, hogy A „Journal of Tourism Studies,„ írása szerint a kulturális turizmus „*A kultúra és az örökségek vonzása a desztinációk számára fontosak. E-képpen érték van az örökül hagyott „piacban”, mely örökségek nagyon jól illeszkednek a turisták által támasztott kulturális igényekhez*”. (Alzua, A.-O’Leary, J. Z.-Morrison, A.M.(1998.): Cultural ans heritage tourism: Identifying niches for international travelers, Journal of Tourism Studies 2-13. letöltés dátuma: 2022.szeptember 16. forrás: <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.990807825Ö>)

Egy ország gazdasági romlása negatívan, javulása pedig pozitívan befolyásolja nemcsak a megélhetést, az ország gazdasági állapotát és fejlődését, a turizmust, de az állampolgárai önbecsülését és önmagukról alkotott képüket is. Ennek a gazdasági javulásnak vagy romlásnak az egyik mozgatórugója a turizmus és azon belül az egyik fő ága a kultúra és a kulturális turizmus. Ugyanis a kultúra tárgyi és eszmei szinten is létezik. Ezek azért fontosok, mert a legtöbb turista egy városlátogatáskor elsősorban a város kulturális értékeit szeretné megtekinteni.

A kultúra tárgyi megjelenését a tárgy és a kultúra fogalmával hoznám összefüggésbe. „*A tárgy egy kézzelfogható dolog, amely határozott alakkal, keménységgel rendelkezik.*” (Wikiszórár, letöltés dátuma:2022. október 31. forrás: <https://wikiszotar.hu/ertelmezoszotar/T%C3%A1rgy>) A kultúrát pedig három fogalomból lehet megalkotni. Az első fogalom szerint „*a kultúra az emberiség által létrehozott anyagi és szellemi értékének az összessége, a művelődés valamely területe, illetve valamely népnél, valamely korszakban való megnyilvánulása. A civilizációval szembe állítva pedig, amely a technikai fejlettséget jelenti, a szellemi javak és a műveltség tartozik ide. A második jelentésében a kultúra egy személy művelt mivoltára vonatkozik. A harmadik jelentésében a kultúra valaminek a természetét, illetve biológiai értelemben tenyészetet jelent*” (A kultúra fogalma, modellek és elméletek a kultúráról, letöltés dátuma: 2022. november 3. forrás: http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html)

E fogalmak alapján tárgyi értékek például a szobrok, képtárak, eszmei szint például kulturális előadások, színházak, e két elem összekapcsolódva is jelen lehet például egy vezetett kastélylátogatásnál.

5.7 A kultúra és a turizmus kapcsolata

„A turizmus-főleg turisztikai szempontból – a városi élet központi eleme és így a turizmus mozgatóeleme is. Budapest egy kultúrtörténeti jelentőséggel bíró város” (Melinda, 2020). (Alzua, A.-O’Leary, J. Z.-Morrison, A.M.(1998.): Cultural and heritage tourism: Identifying niches for international travelers, Journal of Tourism Studies 2-13. letöltés dátuma: 2022.szeptember 16. forrás: <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.990807825Ö>) Budapestre a legtöbb turista történelmi és kultúrtörténeti jelentősége miatt utazik és vesz igénybe különféle szolgáltatásokat. Ennek vonzataként kiépült Budapesten egy komplex attrakció és termékkínálat. A turisztikai szektor szolgáltatásokat és termékeket állít elő annak érdekében, hogy a turisták minden igényét ki lehessen elégíteni, nem utolsósorban ezekből a város bevételét generál, mellyel tovább fejlesztheti a várost.

5.8 Kulturális turizmus városban

„A város ember környezete és az ember alkotó ereje a kulturális turizmusban ölt testet.” (Melinda, 2014). (Zatori, A.–Smith, M. K. (2014): *The Creative Heart of Budapest*. In: Creative districts around the world: Celebrating the 500th anniversary of Bairro Alto. megtekintés dátuma: 2022. november 10.) forrás: https://mersz.hu/dokumentum/m700akts_69/)

A 17-18. században a „grand Tour” keretében angliai jómódúak meglátogatták Firenzét, Nizzát, Párizst és Rómát a művelődés és a kultúra miatt. A 19. században a technológiai fejlődésnek köszönhetően szélesedett a szabadidős turisták köre. Főként üdülőhelyekre és városokba utaztak. Városokba főként a kultúra jegyében utaztak és az akkori kultúrtörténeti városok máig megőrizték a magas számú turistaforgalmat és a kultúrtörténeti jelentőségüket; ilyenek voltak Párizs, Róma, Firenze.

Ez idő óta, sok városban létesítettek szabadidő eltöltésére alkalmas helyeket melyek mind a helyi lakosság és mind a turisták igényeit ki tudják elégíteni. „Az üzleti turisták szempontjából fontos a megfelelő infrastruktúra, szórakozási, bevásárlási és kulturális lehetőségek. Ezek együttesében rejlik a városi turizmus vonzerője.” (Jászberényi Melinda (2014): *A kulturális turizmus sokszínűsége*, Budapest, Nemzeti Közszerkeleti és Tankönyv Kiadó)

Harald Pechlaner és munkatársai szerint „A biztosíték arra, hogy egy keretet éveken keresztül össze tudjunk tartani, az, hogy az e iránt érdeklődők körét fenntartsuk.” (Harald Pechlaner,

Klaus Weiermair, Christian Laesser (2002) *Tourismuspolitik und Destinationsmanagement - Neue Herausforderungen und Konzepte: Destinationsmanagement – Tourismuspolitik*, Wien, Stuttgart, Bern, Paul Haupt) Ez a turizmus nyelvére lefordítva annyit tesz, hogy nem szabad az adott programokat és szolgáltatásokat éveken át újítások nélkül kínálni. A bevált, közkedvelt szolgáltatásokat kell megtartani és ami nem hoz elég bevételt azt le kell cserélni egy újabb programra.

5.9 A kulturális turizmus összefüggése a természeti környezettel

A tömezturizmusnak egyik része az ember által épített örökségek, múzeumok, megrendezett kiállítások, kulturális rendezvények, másrésről a természeti környezet is hozzájárul a kulturális turizmushoz. Anrew Holden szerint „*az ember okozta természeti károk az 1960-as évekre nagyon nagyra nőttek, melyet az ember kéne helyre állítson*” (Andrew Holden (2016) *Environment and tourism: Tourism's relationship with the natural environment*, New York, Routledge Taylor & Francis Group)

Ezt a gondolatot folytatva a turizmusban nagy hangsúlyt kell fektetni a fenntarthatóságra és a természeti környezetünk védelmére.

Másrésről azok a környezeti károk, melyeket a turista és maga turizmus vonzz és okoz a létevel, azokat úgy lehet a legegyszerűbben helyre állítani, ha létre sem hozzuk. Véleményem szerint környezettudatosabb és fenntarthatóbb gondolkodású emberekkel ezek a károk kiküszöbölhetőek lehetnének.

6 A kutatásom

A szakdolgozatom következő szakaszában a saját kutatásomat fogom kifejteni. A kutatásomat két részre bontottam. A kutatásomban kvalitatív és kvantitatív kutatást is alkalmazok. A kutatásom első részében kvantitatív kutatást alkalmazok, mely során statisztikai adatbázisokból és szakirodalmakból nyerek ki információkat arra vonatkozólag, hogy a 2019 és 2022 közötti időszakban Budapest mennyire volt látogatott. Azon belül is, hogy a külföldi és a belföldi vendégek milyen arányban fordultak meg Budapesten. Másrészt azt is vizsgáltam, hogy ezek a számok és az arányok mennyire csökkentek le az ezt megelőző időszakhoz képest. Valamint, hogy azon időszakokban mikor szabadon lehetett utazni mennyi idő alatt milyen mértékű turistalátogatást tapasztalhatott Budapest. A kutatásom e részében felhasználtam olyan statisztikai eredményeket is, melyek a turisztikával összefüggésbe hozható mutatókat nem Budapest, hanem Magyarország szintjén vizsgálják.

Ezen kívül azt is vizsgáltam, hogy Budapesten belül milyen fejlesztések mentek végbe az elmúlt pár évben és ezek milyen fontosságot érdemelnek, valamint milyen irányú és mértékű hatást gyakoroltak Budapest lakosságára.

A kutatásom második részében kvalitatív, azaz kérdőíves megkérdezést választottam. A kérdőívet összesen 112 személy töltötte ki internetes formába. Ezt a kérdőívet három részre tagoltam. Az első részben általánosságban az utazási szokásaikkal kapcsolatban tettem kérdéseket. A második részben arra kerestem a választ, hogy a koronavírus ideje alatt és utána, hogyan változtak az utazási szokásai. A harmadik részben pedig a Budapesti kulturális turizmussal, valamint a budapesti fejlesztésekkel kapcsolatban tettem fel kérdéseket.

Hipotézisek

1. Budapesten a koronavírus alatt nem volt turista
2. A külföldi- és a magyar turisták is szeretnék a koronavírus után látni Budapestet
3. Az államnak van szerepe Budapest turizmusában
4. Sok a közelmúltban Budapesten végbement beruházás serkenti a turizmust
5. A turisták igénybe veszik közelmúltban átadott épületeket, területeket stb.
6. Budapesten vannak nem látogatott, de nagyon értékes látványosságok

7 A budapesti turizmus változásai 2018 és 2022 között

7.1 Budapest turistaforgalma 2018 és 2022 között

Budapesten az elmúlt éveket alapul véve, 2019 volt turistaforgalom tekintetében a csúcsev. A számok nyelvén szólva éves szinten 2018-ban 9282 ezer (Magyar Szállodák És Éttermek Szövetsége (2018) letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/4715/5013/9835/Trend_riport_2018_janur-december-rszletes.pdf) 2019-ben 9437 ezer vendégéjszakát realizált a város, viszont 2020-ra a koronavírus elérte hazánkat. A betegség elkerülése végett, a kormány úgy határozott-úgy, mint sok más nemzet is- lezárja a határokat. Ennek következtében a budapesti vendégéjszakák a 2019-es vendégéjszakák csak 28,43%-át érték el. 2021-ben ez a csökkenés minimális javulást mutatott. Ebben az évben a 2019-es vendégéjszaka 29,35%-át produkálták a számok. 2022-ben már át lehetett lépni a határokat. Ennek következtében, bár a számok még nem érték el a 2019-es számokat, viszont a 2019-es adatok 63,56%-át már elérték.

Turistaforgalom tekintetében elmondható, hogy éves szinten 2019-ben 2018-hoz képest 7,93 százalékkal kevesebb belföldi és 2,97 százalékkal több külföldi vendég látogatta meg Budapestet. (Magyar Szállodák És Éttermek Szövetsége (2018) letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/9515/8134/0676/Trend_riport_2019_janur-december_rszletes.pdf) 2020-ban már a koronavírus elkerülésére hozott korlátozások miatt és az emberekben felmerülő érthető félelem miatt is belföldi vendégek tekintetében az előző évi adatokat alapul véve megállapítható, hogy a turistaforgalom az előző évi adatok 55,53 százalékára esett vissza. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020._december.pdf) Külföldi vendégeket nézve az éves turistaforgalom az előző évhez képest a 80,6 százalékkal esett vissza. 2021-ben a belföldi turistaforgalom átlagosan az előző évhez képest 173 százalékkal növekedett. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2021): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021._december.pdf) Ugyanerre az évre vonatkozólag külföldi vendégforgalom tekintetében 128 százalékot növekedett. 2022 - ben 2021-hez képest 139 százalékkal emelkedett a belföldi utasok száma, a külföldi utasokat száma pedig 241,62 százalékos emelkedést mutatott összehasonlítva az előző évi adatokhoz. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023.

december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>)

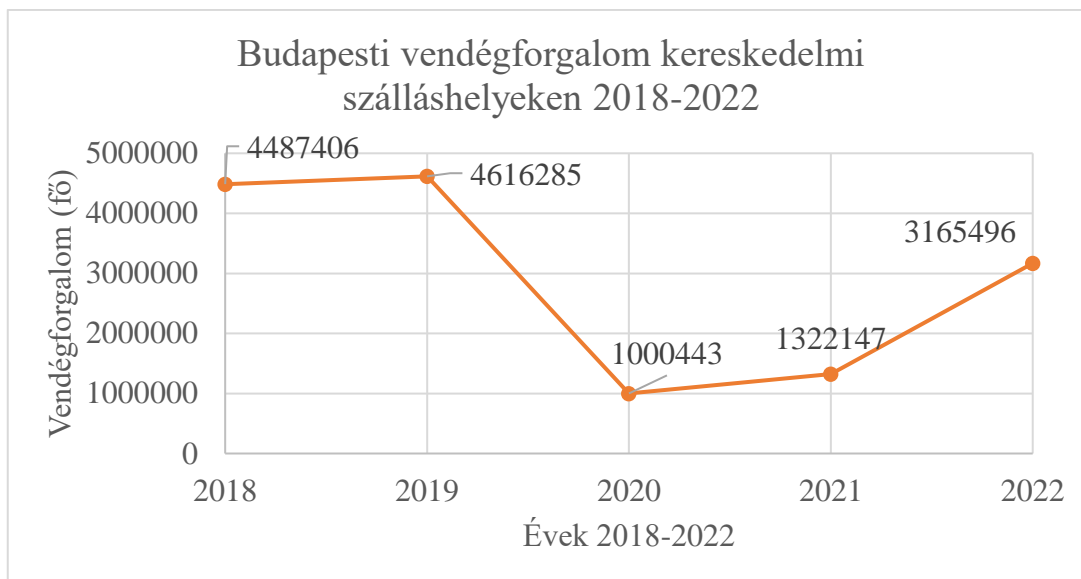
A nyári időszakokat figyelembe véve megállapítható, hogy a legrosszabb év 2020-ban volt, ugyanis a belföldi vendégérkezések az előző, 2019-es adatnak a 60 százalékára esett, a külföldi pedig az előző évi adat 26 százalékára esett vissza. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020_december.pdf) Az ezt követő évben mind a belföldi és mind a külföldi vendégéjszakák tekintetében pozitív változás tapasztalható. A 2021-es belföldi vendégéjszakák 98 százalékkal a 2020-as vendégéjszakák fölött állak a külföldiek pedig 220,2 százalékkal haladták meg az azt megelőző adatokat. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2021): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021_december.pdf) 2022-ben a nyári belföldi vendégéjszakák 25 százalékkal haladták meg a 2021-es adatokat, de még 10 százalékkal a 2019-es év alatt vannak. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>) Külföldi vendégéjszakák tekintetében 2022-ben 142 százalékkal az ezt megelőző év felett teljesített, viszont 41 százalékkal így is elmaradt a 2019-es évtől. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>)

7.2 A szállodák helyzete 2018 és 2022 között

Budapesten a koronavírus megelőzően és a koronavírus alatt is változások mutatkoztak a szállodák kategóriánkénti számának és férőhelyei számának változásának a tekintetében. Budapesten összesen 2018-ban 52 713 ezer, 2019-ben 54 896 ezer, 2020-ban 37 553 ezer, 2021-ben 64 941 ezer és 2022-ben 63 298 ezer férőhelyet tartottak számon.

A KSH a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmáról is tájékoztatást ad. Az adatok szerint a budapesti szállodák 2018-ban közel 4,5 millió vendéget fogadtak, 2019-ben kicsivel több, mint 4,5 millió vendéget, viszont 2020-ban a korlátozások miatt csak 100443 vendéget tudtak fogadni. Az ezt követő évben egy 25%-os növekedést tapasztalhatunk, majd az ezt követő évben egy majdnem 2 milliós növekedés, ami 2,3-szorosa az előző évinek. 2021-ben 2020-hoz képest 3,16-szor több vendég jött, bár nem érte el ez az év a

2018-as év számait, de a 70%-át elérte. (Központi Statisztikai Hivatal, Letöltés dátuma: 2023. március 10. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0065.html)

1. ábra: Budapesti vendégforgalom kereskedelmi szálláshelyeken 2018-2022 (saját szerkesztésű) (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0065.html)

7.3 Vendéglők helyzete 2018-2022 között

Vendéglátó helyek számát tekintve 2018-ról 2019-re Pesten 51 darabbal volt több, 2020-ra pedig 191 darabbal lett kevesebb, 2021-re 599 darabbal és 2022-re 221 darab vendéglátó egységgel működött kevesebb Budapesten. (Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2023. március 10. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0037.html)

7.4 Budapestre utazó belföldi vendégek arányának változása 2018-2022 között

Az elmúlt időszak Budapest tekintetében nem csak a külföldi vendégérkezéseket, de a belföldi vendégérkezéseket is visszavetette. 2020 januárjában és februárjában az átlagos vendégérkezéseket lehetett tapasztalni Budapesten. 2020 márciusában már csak 28000 vendégérkezés, majd áprilisban 7000 vendégérkezés, (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás: https://www.hah.hu/files/1215/9169/2329/Trendriport_2020._prilis.pdf), utána májustól augusztusig fokozatosan növekedtek a vendégérkezések. Májusban 10000 vendégérkezést, júniusban 21000 vendégérkezést ((Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/8615/9774/4002/Trendriport_2020.jnius.pdf), júliusban 36000

vendégérkezést és augusztusban 52000 vendégérkezést fogadtunk. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/9915/9972/8211/Trendriport_2020._jlius.pdf) Az év további részeiben szeptemberben tapasztalhattunk augusztushoz képest egy 31 százalékos visszaesést. Majd októberben szeptemberhez képest egy 85 százalékos emelkedést, majd novemberben októberhez képest egy 54 százalékos visszaesést és decemberben novemberhez képest egy 56 százalékos visszaesést, mely 18000 vendégérkezést jelent (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020._december.pdf) A belföldi éves vendégérkezések 2019-ben 4616300 . (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/9515/8134/0676/Trend_riport_2019_janur-december_rszletes.pdf) vendégérkezés, 2020-ban 1000400 vendégérkezés, (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020._december.pdf) 2021-ben 1322100 vendégérkezés, (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021._december.pdf) majd 2022-ben egy növekedő tendencia 3165500 vendégérkezéssel tapasztalható. (Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemlzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>)

7.5 Budapesten töltött vendégéjszakák száma és vendégek számának arányának változása 2018-2022 között

Vendégek számának tekintetében Budapesten 2018 és 2019 között 3,4 százalékkal növekedett, 2019 és 2020 között 77 százalékkal csökkent és 2020 és 2021 között 42 százalékkal növekedtek a vendégek száma éves szinten. Azonban 2018-hoz képest a koronavírus idején 2019 és 2021 között a 2018-as bázis évhez viszonyítva 2019-ben a vendégek száma 22 százalékkal növekedtek, 2020-ban 72,4 százalékkal csökkentek és 2021-ben 37,4 százalékkal növekedtek.

A vendégéjszakák száma 2018-ról 2019-re 34,4 százalékkal növekedtek, 2019-ről 2020-ra 77 százalékkal csökkentek és 2020-ról 2021-re 42 százalékkal növekedtek. Ugyanezen időszakban az adatokat 2018-hoz viszonyítva 2019-ben 34,4 százalékos növekedést, 2020-

ban 76,6 százalékos csökkenést és 2021-ben 66,6 százalékos csökkenés tapasztalható. (Központi Statisztikai Hivatal: A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint , Letöltés dátuma. 2023. október 29. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

7.6 Többnapos turisztikai célú utazások számának változása

Ahogy a lenti táblázat mutatja, 2018-2022 között a turisták Magyarországon való tartózkodási idejében is változás mutatkozik. 2019-re 0,01 nappal tartózkodtak kevesebbet Budapesten, 2019-ről 2020-ra 0,3 nappal tartózkodtak többet Budapesten, 2021-re 1,5 nappal tartózkodtak többet Budapesten, ami egy elég szép teljesítmény, tekintve, hogy ebben az időszakban még tartott a Koronavírus. 2021-ről 2022-re viszont 0,7 nappal tartózkodtak kevesebbet Budapesten. (Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2024. január 7. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

3. táblázat: A budapesti turisták átlagos tartózkodási idejének változása 2018-2022 között (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)⁵

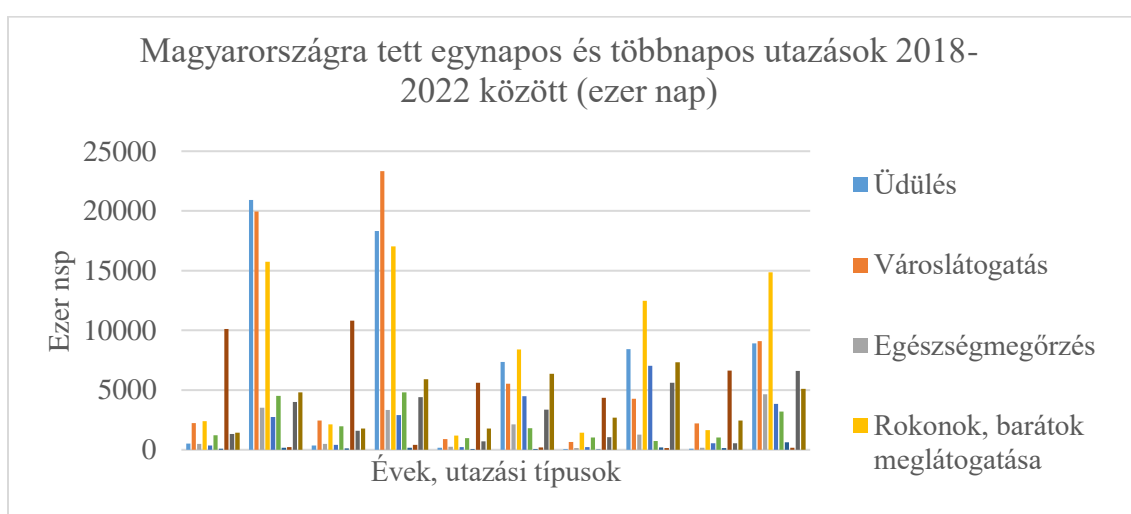
Budapesten tartózkodó turisták tartózkodási idejének változás 2018-2022 között					
Év	2018	2019	2020	2021	2022
Tartózkodási idő (nap)	2,0	1,9	2,1	3,6	2,9
Változás (nap)	-	-0,1	+0,3	+1,5	-0,7

7.7 Magyarországra tett egynapos és többnapos utak motivációjuk szerinti változása 2018-2022 (ezer út)

Az alábbi diagramm a külföldiek Magyarországra tett utazásinak motiváció szerinti változását taglalja az egynapos, valamint a többnapos utak tekintetében. Ahogy a 11. sz. ábra és a diagrammból is látszik, mind a koronavírust megelőzően, mind alatta az egynapos utak tekintetében a vásárlás, a rokonok és barátok meglátogatása, városlátogatások, munkavégzés és az egészségügyi ellátások voltak a fő motivációs erők a külföldiek szemében. A koronavírus ideje alatt viszont az üzleti utak is teret nyernek, ám 2020-ra ennek aránya visszaesik. Többnapos utak tekintetében a számok sokkal magasabbak, mint az egynapos utaknál általában és a 2018-2022 időszakot felölelően is, ám a koronavírus ideje alatt sem csökken le. Az első számú motivációs erőnek, az üdülések

⁵ https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0036.html (letöltés dátuma:204.01.07.)
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0091.html (letöltés dátuma: 2024.01.07.)

éves ezer napban mért száma és az egynapos utaknál mérhettük a legmagasabb értékeket. Trend tekintetében az egynapos utakéhoz hasonlítanak a többnapos utak is. A fő motivációs erők az üdülés, a rokonok és barátok meglátogatása, a városlátogatások, az egészségügyi ellátások és a munkából adódó utak. Érdekességként emelném ki, hogy az átlagban 3. helyen helyet foglaló rokonok és barátok meglátogatása ebben az időszakban 2021- és 2022-ben is az első helyen van. Véleményem szerint ez higiéniai okokból következhetett be, mert elképzelhető, hogy a turisták, ha Magyarországra utaztak a koronavírusról való félelmük miatt inkább rokonaiknál szálltak meg, mint egy hotelben vagy apartmanba éjszakázzanak. (Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2023. november 10. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

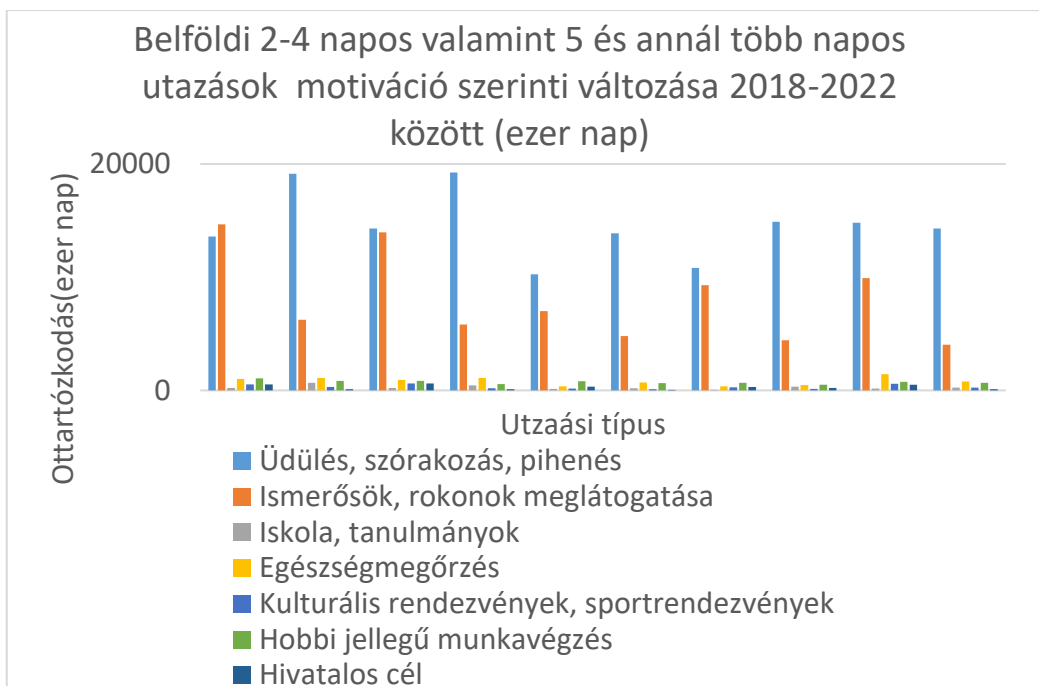

2. ábra: Magyarországra tett egynapos és többnapos utazások 2018-2022 között (ezer út)

7.8 Belföldi 2-4 napos, valamint 5 és annál több napig tartó utak motiváció szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap)

Ahogy a mellékelt ábrán látható, Magyarországon nem csak a külföldiek, de a belföldiek utazási motivációja is megváltozott. Belföldiek tekintetében 2018-ban a 2-4 napos utazást nézve első helyen volt az ismerősök meglátogatása, ezt követte az üdülés, szórakozás, pihenés, majd a hobbi jellegű munkavégzés, utána negyedikként az Egészségmegőrzést célzó utazások, majd a Hivatalos célt szolgáló utazások, a Kulturális és sportrendezvények, végül hetedikként az iskola és tanulmányi utakat vették leginkább igénybe a magyarok. Ezzel ellentétben, ugyanezen időszakot figyelembe véve az 5 és több napot felölelő utazásoknál az első helyen az üdülések vannak, a másodikon az ismerősök meglátogatása, a harmadikon az Egészségmegőrzést célzó utak, a negyedik helyen a hobbi jellegű munkavégzés, az ötödik helyen vannak az iskolai és tanulmányutak, a hatodik helyen a

kulturális és sportrendezvények és hetedikként hivatalos utak. Az öt és több napos utak tekintetében a 2018-as sorrend 2019-ben is megmarad, viszont a 2-4 napos utaknál a 2018-as sorrendet alapul véve az első két hely, valamint a 3. és 4. hely cserélődik fel, a többi változatlan. 2018-ról 2019-re bár sorszámok tekintetében nem tapasztalható változás, de számok tekintetében minden esetben némi emelkedés tapasztalható. 2020-ban sorrend tekintetében, mind a 2-4 napos, mind pedig az 5 és több, mint 5 napos utaknál a 2018-as sorrend köszön vissza, de napok tekintetében, minden út lecsökkent, mely változásokat a 9. ábra taglalja. 2021-ben a 2-4 napos utak tekintetében a 2018-as sorrendet láthatjuk, viszont, a vendégek által az egyes desztináción eltöltött idő némely esetben, mint hivatalos cél, üzleti utak, hobbi jellegű munkavégzés, egészségmegőrzés és tanulmányi utak száma lecsökkent, a többi esetben elkezdődött növekedni. Ugyanebben az évben az 5 és több napos utak tekintetében elsősorban az üdülés, szórakozás, pihenés részesül előnyben. Második helyen áll az ismerősök meglátogatása, utána a hobbi jellegű utak következnek, majd az egészségmegőrzés és az iskolai és tanulmányutak, majd hatodikként a hivatalos cél és legutolsóként a kulturális és sportrendezvények. 2022-ben a 2-4 napos utaknál a 2019-es sorrendet láthatjuk ismét, némi számbeli változással, melyet a 9. ábra taglal. Az 5 és több napos utaknál az előző évhez képest a 6. és 7., valamint az 5. és 4. hely helyet cserélt. (Központi Statisztikai Hivatal: A többnapos, turisztikai célú belföldi utazások száma és időtartama az utazás célja és a tartózkodási idő szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html)

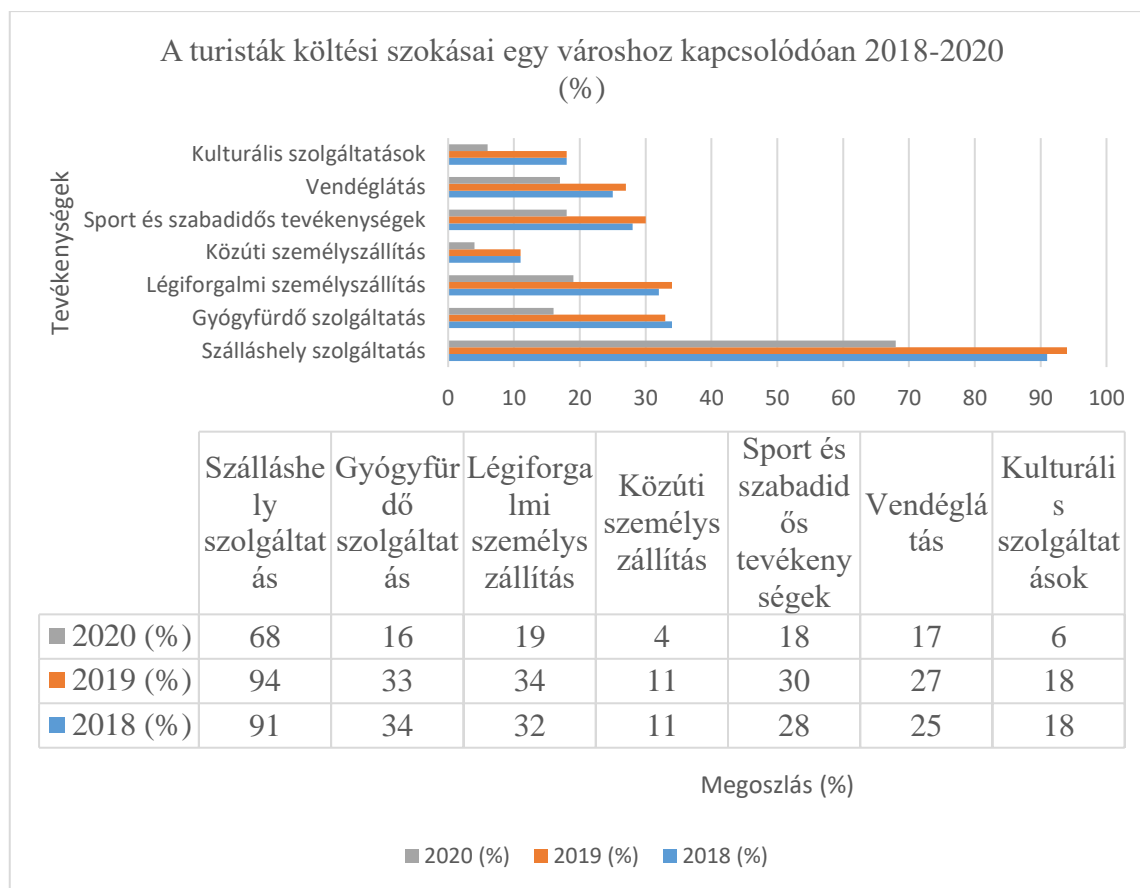
3. ábra: Belföldi 2-4 napos, 5 és annál több napos utazások motiváció szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap)

7.9 2018-2022 között országosan, igénybe vett szolgáltatások alakulása

Elisabeth Fischer és munkatársai szerint „hogyan minél jobb versenypozícióba kerüljünk, a szolgáltatásunkat világhírűvé kell tennünk” (Herald Perchlaner, 2006) Ha egy ország turizmusáról beszélünk mindig felvetődik a kérdés, hogy a tengerparti turizmus vagy városi turizmus részesül előnyben. Esetünkben, bár nagyságban nézve már 2018-ban a vízben és víz közelében töltött tevékenységek képviselték a majdnem 50%-os hányadot, mivel ez a dolgozat a fővárosunkról szól, ezekre a jellemzőkre nem térek ki, valamint csak a közvetlenül ehhez a területhez kapcsolódó szolgáltatásokra térek ki. Ahogy az alábbi diagram mutatja 2020-ban az egyes tevékenységek visszaesése jelentős volt, szerencsére a vendéglátás, a sport és szabadidős tevékenységek és a szálláshely szolgáltatások visszaesése nem érte el az 50%-os visszaesést. Bár visszaesésük jelentős volt, melynek elsősorban a határok lezárása, az emberek félelme, bizonytalansága és bizalmatlansága volt az oka melyek szellemileg és fizikailag is megterhelték az embereket. A szállásadatokból láthatjuk, hogy az emberek bár féltek, de 2019-től 2020-ra csak 265-öt csökkent, mely mutatja, hogy ez a szektor képes fennmaradni. (Központi Statisztikai Hivatal: A többnapos, turisztikai célú belföldi utazások száma és időtartama az utazás célja és a tartózkodási idő szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás:

https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html) (Központi Statisztikai Hivatal: A

Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

4. ábra: A turisták költési szokásai egy városhoz kapcsolódóan 2018-2020 (%) (Forrás:KSH)

7.10 Külföldi turisták költési szerkezetének megoszlása 2018 és 2022 között

Ahogy már előzőekben írtam a koronavírus alatt az egy- és többnapos utak motivációjában változás történt. Ez a változás érinti a költési szerkezetet is. Egynapos utak tekintetében a 2018-2022-es időszakban ugyanazokra a motivációs célokra költötték el a turisták a jövedelmüket, bár 2020 és 2021-ben kisebb mértékben. Ezek a következők voltak: vásárlás, üzleti út és konferencia, egészségügyi ellátás, városnézés, rokonok és barátok meglátogatása. Ahogy a 11. sz. ábra mutatja az említett csoportoknál 2018-ról 2020-ra és 2021-re átlagosan 72%-10%-os visszaesést tapasztalhattunk. Az előző évhez képest átlagosan 6%-66%-os visszaesést láthattunk. A többi évben 2018-hoz viszonyítva -17-46%-os növekedést, az előző évhez képest pedig -28%-378%-os változást láthattunk. A többnapos utak tekintetében ahogy a 11. sz. ábra mutatja 2020-2021-es időszakban a külföldiek nem csak a megszokott dolgokra költöttek. 2018-2019, valamint 2022-ben a

városnézés, üdülés, rokonok és barátok meglátogatása, üzleti út és konferencia, valamint az egészségügyi ellátásokra költöttek a legtöbbet. 2020-2021-ben némileg megváltoztak az arányok, mert az egészségügyi ellátással kapcsolatos költségeket felcserélték a munkavégzéssel kapcsolatos kiadások. Az említett csoportoknál 2020-ban és 2021-ben 2018-hoz képest átlagosan 75%-10%-os csökkenést, az előző évhez képest 91%-os emelkedés- 10%-os csökkenés figyelhető meg. A többi évben 2018-hoz képest 5%-os csökkenés és 213 %-os növekedés látható. Az adott évet megelőző adatoknál 5%-os csökkenéstől 486%-os emelkedés figyelhető meg. (Központi Statisztikai Hivatal: A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás:

https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

8 Budapesten megvalósult fejlesztések 2018-tól

Turisztikai és városkép szempontból is nagyon fontos, hogy egy város folyamatosan fejlessze infrastruktúráját, biztonságosabbá tegye a mindennapi életet, modernizálja önmagát és a létesítményeit melyek lehetnek turisztikai szempontból is hasznos, vagy csak a város életét szolgáló fejlesztések és beruházások. Budapesten ebből a szempontból a következő főbb fejlesztések valósultak meg.

8.1 Megvalósult fejlesztések

Lánchíd

Budapesten 2021 és 2023 között került sor a lánchíd felújítására. A felújítás alatt megújult az útpálya és a díszítőelemek és restaurálásra kerültek. (We love Budapest, letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://welovebudapest.com/cikk/2023/07/31/budapest-lanchid-felujitas-befejezodott-gyalogosforgalom/>) A felújítást követően a Budapesti lakosság negatív, de a bioszférára és a buszok közlekedése pozitív szemmel vélekedett arról, hogy miért zárták el az személyautóval közlekedők előtt a Lánchidat. Ezzel a döntéssel tisztább levegőt és a Buszok számára könnyebb, forgalmi dugó mentes közlekedést akart a város vezetése biztosítani.

Blaha Lujza tér

2020 és 2022 között tartó felújítás után új külsőt kapott a város egyik forgalmas tere, a Blaha Lujza Tér. A koncepcióban nem csak az elv szerepelt, hogy megtisztítsák a teret, hanem az is, hogy a fiatalok számára a tér találkozóhelyként is szolgáljon. *” A felújítás alatt megszüntették a parkolót és helyette 80 fát, bokrokat és vicces padokat telepítettek, valamint a talapzatot is felújították oly módon, hogy a talapzat alatt egy úgynevezett szivacsos rendszer gondoskodik a fák és növények megfelelő vízellátásáról az év minden szakaszában. A térre másrésről szobrokat is telepítettek, mely az egykor ott álló színház emlékéét ápolja. „* (Budapest.hu , letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://budapest.hu/fejlesztések/kozterfejlesztes/blaha-lujza-ter-felujitas>)

M3-mas metró felújítása

2017 és 2023 között zajlott az M3-as, Magyarország legforgalmasabb metróvonalának a felújítása. A felújítás alatt minden állomás új arculatot kapott, viszont ezzel az állomások nem veszítették el az esztétikai vonásaikat. A felújítás azért nagyon fontos, mert ennek köszönhetően *„megújultak és halkabbak lettek a metróvagonok, kicserélték a síneket és a*

mozgólépcsőket, szükség esetén a felszínhez is építettek mozgólépcsőt. Valamint a biztonsági és a kommunikációs rendszer is megújult, ezzel gyorsabb kommunikálást tesz lehetővé baj esetén.”

Magyar Állami Operaház

Az Operaház mind kívülről, mind pedig belülről csodálatosan néz ki. Azonban az építészeti és művészeti elemeinek karbantartása és belső hálózatának, valamint, hogy lépést tudjon tartani a korrall, időnként felújításra, restaurálásra szorul. *„Az Operaházat legutóbb nagyobb felújításként 1982-ben újították fel. Ez alkalommal egy elég nagy volumenű beruházást tudhat az Operaház maga mögött. Ez alkalommal a felújítást végző csapat munkáját segítették művészek, restaurátorok, akik a művészeti elemekért voltak felelős, mérnökök, építészek. Másrészt egy fő cél volt, hogy az Opera eredeti akusztikáját visszaállítsák, mely meg is történt. Harmadrészt a férőhelyek száma lecsökkent, mer a régi szűkebb székeket fotelekre cserélték ki.”* (PestBuda(2024) letöltés dátuma: 2024. február 10. forrás:

https://pestbuda.hu/cikk/20220312_kozel_5_ev_utan_megnyitja_kapuit_a_felujitott_opera_haz)

8.2 Folyamatban lévő fejlesztések

A folyamatban lévő fejlesztések közül elsősorban a Budai várnegyed felújítását és némileg átalakítását célzó „Hauszmann Program” -ot szeretném kiemelni. Ez a fejlesztés nem csupán azért indult el, mert a Budai várat naponta több ezer turista látogatja meg, hanem azért, hogy a Budai várnál lakó népesség környezetét szebbé varázsolják, valamint, hogy a magyarok is többször látogassanak el a várhoz és megcsodálják ezt a kulturális örökséget.

A Budai várnegyednél folytatott munkálatok háttérében a régészeti munkálatok befejezése áll, melyek majd a nyilvánosság előtt is bemutatásra kerülnek.

Budai Vár és Palota

„A lovardát és a főőrségi palotát összekötő lépcső neoreneszánsz stílusban újították fel.”
„A csikós udvart akadálymentesítették, valamint a csikós udvart és a Hunyadi udvart egy úgynevezett Hauszmann rámpa köti össze. A rámpa körül fák, növények, padok, dísz – és közvilágítás kapott helyet. Másrészt a restaurálásnak köszönhetően Karakas Pasa tornyának, a Buzogány torony és az Ybl támfal felújítására is sor került. 2021-ben kezdődtek meg a Budai várpalota déli összekötő szárnyának a felújítása, melyet az eredeti-

Hauszmann Alajos – tervei alapján újítanak fel. viszont a palota többi részének felújítás csak teljes körű műszaki, építészeti, művészettörténeti és művészettörténeti felmérés után kezdődhet meg.” (Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>)

Szent István terem

Ez a Budai várban található terem” a nagy párizsi világkiállításra készült, abban az időben megnyerte ezt a kiállítást, viszont a történelmi változások hatására megsérült és más szerepet is kapott a terem. 2021-ben elkezdődő restaurálás folyamán az eredeti tervek alapján fogják újra felépíteni. A tervek szerint a régészeti kutatások folyamán előkerült leleteket is itt fogják elhelyezni.” (Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>)

Vörös kereszt egyesület egykori székháza

Ez az épület a Dísz téren található, mely a világháborúk alatt megrongálódott és ez után sem lett felújítva, ezért tovább romlott, míg 1946-ban lebontották az épületet. A program keretein belül külsőleg az eredeti tervek alapján újítják fel, viszont belül korszerű víz – gáz és energia hálózattal fog rendelkezni. (Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>)

József főhercegi Palota

„A Palota homlokzatát 1944-ben több helyen találat érte, viszont nem került sor az épület felújításra, így 1968-ban az épületet felrobbantották. A Hauszmann program keretein belül a Palotát az eredeti tervek alapján újra felépítik, valamint mellé építik a neoreneszánsz stílusú istállót és a palotakertet is. Melyek mind látogathatók lesznek.” (Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>)

Honvéd főparancsnokság

„Az 1897-ben elkészült épületet a II. világháború során több lövés is érte, de nem került restaurálásra, így 1949-ben rommá nyilvánították és az első emelet magasságáig lebontották. A 2012-es és 2014-es év között részben fel lett újítva, de nem lett visszaépítve a teljes magasságáig az épület. A mostani program keretein belül kerül sor az épület

magasságának újbóli felépítésére, valamint a földszinten egy látogató központ és egy közösségi tér kialakítására és az első emeleten egy a Budai vár történetét bemutató interaktív kiállítás létesítésére. „(Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>)

8.3 Lehetséges Budapesti fejlesztések véleményem szerint

Ahogy az „Alternative tourism in Budapest” könyvben is olvasható „alternatív idegenvezető segítségével Budapest rejtett kincsei is felfedezhetők.” (Hill, Susane E.(2017): Introduction Ethnography in the "Hidden" Budapest: *Alternative Tourism in Budapest, classs, Culture, and Identity in a Postsocialist City*, Lanham, Lexington Books, p.16.)

Belvárosi negyedek

Budapest belvárosa művészettörténeti és építészeti szempontból is különösen szép részekkel büszkélkedhet. „Budapest belső negyedei az olasz, francia, német reneszánsz építészet jegyeit őrzi, melyek a 1860-as évek utáni két évtizedben épültek” (Winkler Gábor, CS.T, G.E., H.V., K.-M., T.P., V.F.(2008): Foreworld of the Editors: *Neo-Renaissance Arhitecture in Budapest*, Budapest, Salix Lignum KFT.)

Keleti pályaudvar

A Keleti pályaudvarra belföldi és nemzetközi utasforgalom fogadására alkalmas hely. Azonban véleményem szerint az épületek korszerűtlenek, felújításra szorulnak, valamint az utca sem higiénikus és a közbiztonságon is van mit javítani. „A Baross utcában az épületek az 1900-as évek elején eklektikus stílusban épültek, melyek között vannak lakóépületek és irodaházak is. (Déry Attila (2007): *Józsefváros VIII. kerület, Budapest építészeti topográfia 4*, Budapest, TERC KFT.) Idegenforgalmi szempontból is alapvetően fontos lenne ebben az utcában és környéken található épületek felújítását és restaurálását végrehajtani, mert ezen a környéken számos hotel található, ahol a turisták megszállnak és jobb képet kapnának a városról, ha már a megérkezésükkor egy tiszta környezetbe érkeznének.

Népszínház utca

„Ebben az utcában a legtöbb ház eklektikus stílusban épült” (Déry Attila (2007): *Józsefváros VIII. kerület, Budapest építészeti topográfia 4*, Budapest, TERC KFT.) Azonban amikor az

épületek állaga elkezdett romlani, nem újították fel. Ezért az épületek már nem tükrözik egykori szépségüket, valamint az épületek falai egyrészt a romlást, másrészt az ott közlekedő járművek CO₂ kibocsátása miatt is elszíneződtek, így az utca összképe nem egységes. Az utcafronton az építészeti elemek restaurálásra, az épületek felújításra és az utca összképe egységesítésre szorul.

Posta takarékpénztár és a Földtani intézet

„Lechner Ödön három monumentális épületre kapott megbízást melyekből egyik a Földtani intézet a másik pedig a Posta takarékpénztár volt.” (Arne Hübner, 2014) Mind a két épület alapterületét tekintve hatalmas. *„A Posta Takarékpénztár főként magyar motívumokat tartalmazó épület, a földtani intézet a 19. században szecessziós stílusban épült épület. Az épület a 19. századtól napjainkig mind funkciójában mind állapotában az eredeti maradt.”* (Arne Hübner, Johannes Schuler (2014) *Építészeti kalauz Budapest*, Budapest TERC KFT., 252. old.) Az intézetben gyakran tartanak programokat a földdel és a földrajzzal kicsiknek és nagyoknak egyaránt.

9 A kutatásom eredményei és kiértékelése

Kutatásomként kérdőíves kutatást végeztem. A kérdőívet 3 hét alatt 112 ember töltötte ki. A kitöltőimet többségben 85,7%-ban nők és kis részében 14,3%-ban férfiak tették ki. Lakhely tekintetében többnyire vidéken, de Budapesten, Pest vármegyében és külföldön élő kitöltőim is voltak. Életkor és foglalkozás tekintetében a kitöltőim nagy részét, 75%-ban felnőttképzésben résztvevő tanulók tették ki, de voltak köztük 18 év alatti és 25-65 év közötti kitöltők is. Egy háztartásban élők száma szerint a nagy részük, 58 válaszadó 2-3 fővel él együtt, 32 válaszadó 1 személlyel él együtt, 10 válaszadó egyedül és 12 válaszadó 4 vagy annál több személlyel él együtt egy háztartásba.

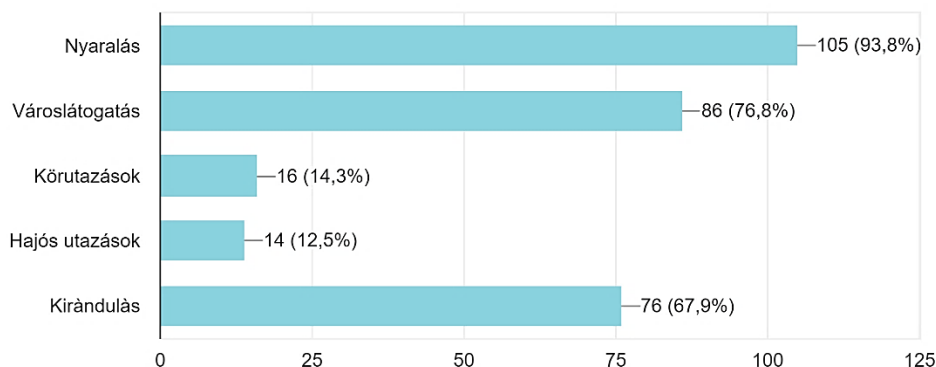
Utazási szokások általánosságban

A kutatásom első része a kitöltőim általános utazási szokásaira fókuszált.

A kitöltőim nagy többségben 54,5%-ban évente 2-3 alkalommal, egy alkalommal átlagosan 3-7 napra utazik el. A preferált utak tekintetében a nyaralás és a városlátogatás a legkedveltebb, ahogyan a mellékelt ábra is mutatja. Szálláshely tekintetében négy szálláshelytípus közül lehetett választani. Ezek voltak a Hotel, az apartmanház, az RBNB szálláshely, kemping és diákszállások. Ennél a kérdésnél több választ is be lehetett jelölni. Így eredményként az apartmanház és a hotel a legkedveltebb. Az apartmanházra 92 válasz érkezett, a hotelre pedig 79 válasz érkezett. A többi szállástípusra összesen 33 válasz érkezett, melyek nagy része az RBNB szálláshelyekre érkezett.

Ön mely típusú utakat szereti

112 válasz

5. ábra: Választott utazási típusok (forrás: kérdőíves kutatás)

Utazási szokások a koronavírus alatt

Ebben a részben azt vizsgáltam, hogy a koronavírus miként hatott a lakosság utazási szokásaira. A leggyakoribb válaszok a mellékelt táblázatban láthatók.

4. táblázat: *Budapestre utazók szokásai a koronavírus alatt (forrás: saját szerkesztés, Google docs kérdőív válaszai alapján)*

Sorszám	Válasz	Válaszok száma
1	Nem utaztam Budapestre	21
2	Itt lakom, akkor itt laktam	19
3	Munkahely, tanulmány miatti szinte minden nap	7
4	Évente 1-3 alkalommal	17
5	Hetente egyszer	3
6	Hetente többször	2
7	Havonta 1-2 alkalom	1
8	Évente több mint 3 alkalommal	4
9	Amennyiszer csak lehetett	1

A mellékelt táblázat jól mutatja, hogy a koronavírus alatt a kitöltők nagy része a korlátozások miatt otthon maradt és nem utazott Budapestre, vagy eleve Budapesten lakott. És ezek miatt is kevesebb alkalmuk volt arra, hogy Budapest meglátogassák. Ám ennek ellenére is vannak olyan elemek, amik Budapestet a kitöltőimhez kapcsolhatók. Ehhez kapcsolódott a következő kérdésem is, melyből kiderült, hogy a kitöltőim mit kötnek Budapesthez. A legtöbb ember úgy látja, hogy Budapesten „nagyon sok turista van viszont e miatt nagyon zsúfolt a város, forgalmas. A turistáknak köszönhetően sok program, nevezetességek, szép épületek és látványosság van a városban és e miatt élettel teli is.” Mivel a kitöltőim között voltak Budapestiek is, ők „szülővárosként, a barátokra, családra és az otthonukként tekintenek Budapestre és a városban lehetőségeket is látnak.” Megint mások úgy vélekedtek, hogy „Budapesten rossz a tömegközlekedés, zsúfoltak az utcák és a járatok, valamint az épületek felújításra, a levegő pedig tisztításra szorul.”

A következő kérdést arra vonatkozólag tettem fel, hogy a koronavírus alatt milyen arányban érezték, úgy, hogy be vannak zárva és utazni szeretnének, vagy csak új helyeket, kultúrákat megismerni. Az első kérdésre adott válaszok alapján 112 emberből 20 embernek nem okozott problémát a bezártság és 92 ember szeretett volna utazni. A második kérdésem konkrétan a bezártságra vonatkozott. Ebből kiderült, hogy 6 ember szeretett a lakásban lenni és 106 ember ki szeretett volna menni a szabadba. Az utolsó két kérdésem össze kapcsolódott, mert az új helyek megismerésére, illetve arra vonatkozott, hogy ne legyen

bezártság. Átlagosan az emberek 78%-a ítélte meg úgy, hogy az akkori helyzetet nem szerette és 22% ítélte meg úgy, hogy számára a bezártság nem volt probléma.

A következő két kérdésben Budapesti nevezetességeket soroltam fel és magyar történelmi, építészeti és irodalmi szempontból is.

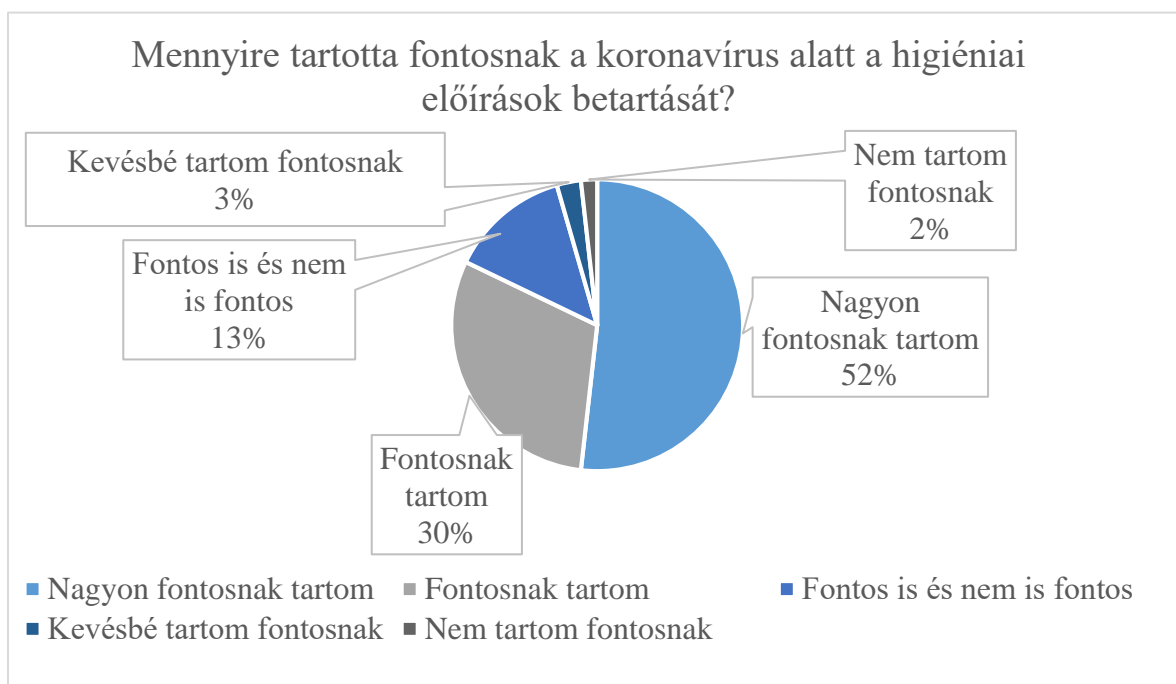
A kitöltőim véleménye szerint Budapesten az alábbiak a leglátogatottabb helyek: *„Budai vár, Parlament, Szent István Bazilika, Vajdahunyad vára, Margit sziget, Mátyás templom és a New York Café Restaurant. „*

Ugyanebben a kérdéscsoportban nem látogatottnak találták a következő nevezetességeket:”
Földtani intézet, Pilvax Étterem és Szálloda, Vizijáték a tárnok utcában, Hagyományok háza és a Nedrediák kutja”

Történelmi és irodalmi szempontból említett nevezetességek közül az előzőkkel megegyezően a *„Margit szigetet és a Budai várat meg is látogatták és hallottak is már róla”* azonban *„a tündérszikla, a Pál utcai fiúk szobra, Kolodiko Mihály Kockás fülű nyúl szobra, azok közé tartoznak, amikről a kitöltőim nagy része még nem is hallott, vagy kevesen hallottak róla. Vannak olyan nevezetességek melyekről körülbelül fele-fele arányban a kitöltőim vagy hallottak már, vagy jártak is már ott vagy egyik sem. Ezek a Feneketlen tó, a Gellért-hegyi vízesés és az ELTE fűvészkert. „*

A következő kérdésben a kitöltőim arra adtak, választ, hogy Budapest milyen kapcsolatban van a természeti és az épített örökségekkel. Nagyrészt úgy vélekednek, hogy *„szoros összefüggésben áll Budapest az épített és a természeti örökségekkel, melyek bővelkednek nem csak történelmi, de szép természeti kincsekben is. Azonban több látogatható természeti örökségre lenne szükségünk városszerte. Másrészt az épített örökségeink biztosítják a turizmust a város számára, melyre jobban oda kéne figyelni. Hiszen Budapesten sok rejtett régi örökség is található, melyek újbóli felfedezésével és felújításával a belföldi turizmust is fellendíthetnék.”*

A koronavírus alatt, ahogy az előző kutatásomból kiderült, nagyon visszaesett az utasforgalom, viszont ezt a kérdést a kitöltőim nem csak gazdasági szempontból közelítették meg. Szerintük „Budapesten ebben a időszakban alig volt turista, ezen belül külföldi szinte nem is volt, mert a határlezárások miatt a nemzetközi turistaforgalom szinte lehetetlenné vált. Másrészt a belföldi turistaforgalom is megtorpant, mert bár ők utazhattak, viszont tartottak a koronavírus okozta megbetegedés lehetséges kockázataitól ezért inkább ők sem utaztak. E miatt sok vendéglátó és szállás szolgáltató egység a csőd szélére került, némely bezárásra is kényszerült.”

6. ábra: Mennyire tartotta fontosnak a koronavírus alatt a higiéniai előírások betartását? (saját szerkesztés, forrás: Google saját kérdőív)

Érdekes, hogy arányát tekintve a koronavírus előtt és a koronavírus után a preferált szálláshelytípusok nem változtak. Mindkét időszakban az apartmanház áll az első helyen, azt követi a szálloda, majd az R& B szálláshelyek és végül az ifjúsági szállás.

Ehhez hozzákapcsolódik a higiéniai szabályok betartása és ennek fontossága. Az alábbi diagram jól szemlélteti, hogy a koronavírus alatt a kitöltőim több mint fele nagyon fontosnak tartotta a higiéniai szabályok betartása. További 30% fontosnak tartotta. Viszont volt 5% aki kevésbé vagy egyáltalán nem tartotta fontosnak.

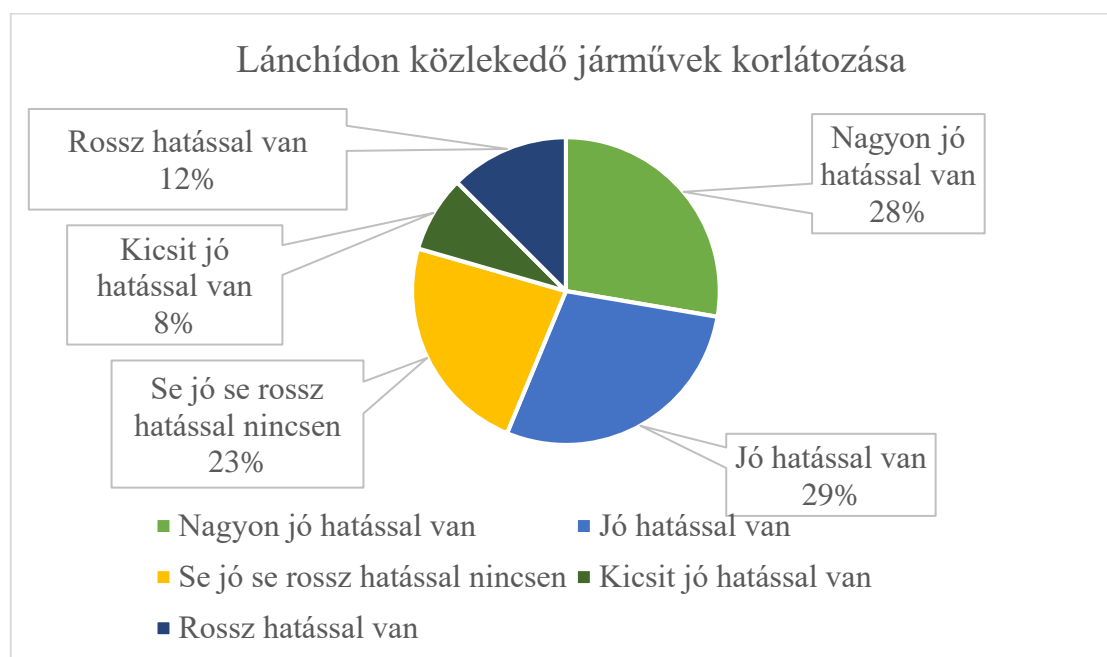
Budapesti fejlesztések

A következő kérdéscsoport Budapesten végbement fejlesztésekről és a Budapesti turizmus lehetséges fejlesztéseiről szólnak.

Ezek közül is az első kérdésben nemrég befejezett felújításokkal kapcsolatban kérdeztem meg a kitöltőimet, hogy nagyon rossz, rossz, jó, nagyon jó, vagy se jó se rossz hatással nem voltak a fejlesztések Budapestre.

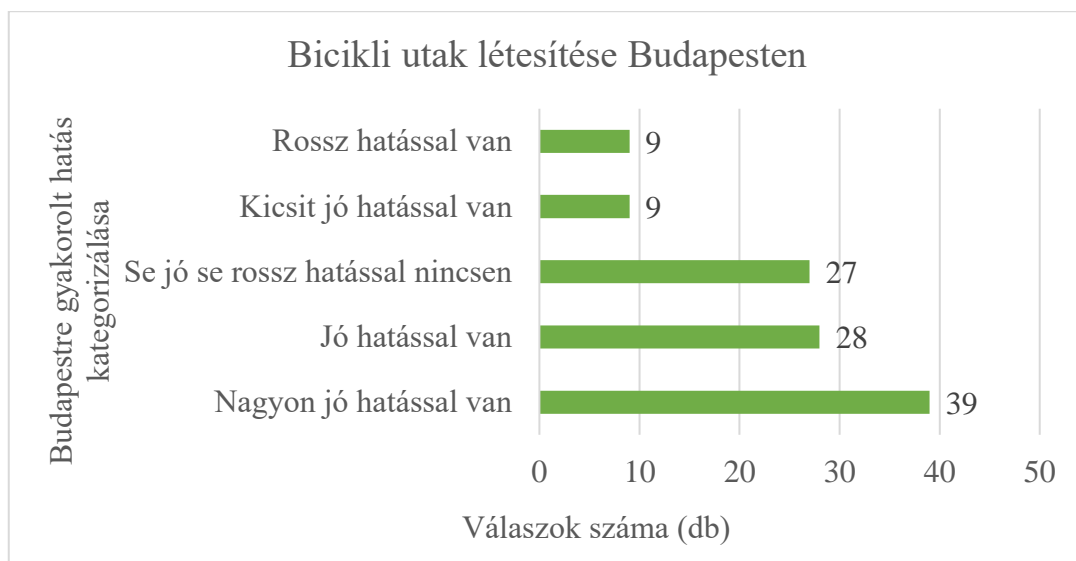
A 3-as metró felújítását, a Blaha Lujza tér felújítását, A Magyar Állami Operaház felújítását, a Lánchíd felújítását és a Budapest GO alkalmazás fejlesztését a kitöltőim kis része találta rossz fejlesztésnek, viszont a nagyon nagy részét az említett fejlesztéseknek jó fejlesztésnek találták. Két fejlesztésről a vélemények megoszlanak. Ezek a Lánchídon közlekedő járművek korlátozása, illetve, bicikli utak létesítése Budapesten.

A diagrammokból jól kitűnik, hogy a válaszadóim szerint alapvetően ezek a fejlesztések is jó hatással voltak Budapestre, viszont nem olyan mértékben, mint az előzőekben említett fejlesztések. A Lánchídon közlekedő járművek korlátozása tekintetében összesen 58% ítélte meg úgy, hogy jó hatással volt ez a fejlesztés a városra nézve és 20% ítélte meg úgy, hogy ezek nem voltak jó hatással a városra. Ezen kívül 23% szerint a fejlesztés semmilyen hatással nem volt a városra.

7. ábra: Lánchídon közlekedő járművek korlátozásáról eredmények (saját szerkesztés)
(Forrás: Google docs saját kérdőív)

Hasonló a helyzet a bicikli utak létesítése kapcsán is. A lánchíd közlekedésének korlátozásához hasonlóan a kitöltőim 60 %-a alapvetően jó innovációnak tartja a bicikliutakat, viszont „a probléma bicikli utakkal, hogy nem megfelelő helyen vannak, sokszor a biciklisek nem tartják be a közlekedési szabályokat és olykor akadályozzák a belvárosi forgalmat, mely önmaguk és a közlekedésben részt vevők számára is veszélyt jelent” Ezen jellemzők miatt nem tartja jó fejlesztésnek a bicikli utak létesítését a kitöltőim 16%-a. Ezen kívül itt is 24 % szerint ezek az utak semmilyen változást nem hoztak a város életébe. Ezen adatokat szemlélteti válaszok számában a következő diagramm.

8. ábra: Bicikli utak létesítése Budapesten, vélemények eredményei (saját szerkesztés)
(Forrás: Google docs saját kérdőív)

A következő kérdésben a jövőre vonatkozó lehetséges fejlesztések kapcsán kérdeztem meg, hogy véleményük szerint jó vagy rossz hatással lesznek ezek a fejlesztések Budapest turizmusára. A következő fejlesztéseket soroltam fel: Hauszmann program behelyezése, Citadella felújítása, Duna melletti területek turisztikai fejlesztése és települések közötti hajóutak beindítása. Általánosságban elmondható, hogy a négy fejlesztésből háromról úgy gondolák a kitöltőim, hogy csak jó hatással lesz a turizmus fejlesztésére, viszont a Duna melletti hajóutak fejlesztéséről az volt a véleményük, hogy nagyon jót tesz a turizmus számára.

A következő kérdésnél öt állításról kellett a válaszadóknak eldönteniük, hogy véleményük szerint ezek mennyire igazak a város szempontjából. Az állítások a következők voltak.

1. állítás: A közlekedési eszközök (M3 metró) és a pályák korszerűsítésével a közlekedés is felgyorsult.

2. állítás: Budapest belvárosában nem csak egyes főutcai épületed, de a mellékutcák is felújításra szorulnak.
3. Budapest belvárosában a higiénia nagyobb szerepet kéne játszón.
4. Egyes Budapesti részeken a járművek és a pályák is felújításra, korszerűsítésre szorulnak.
5. A belvárosban az utak és a parkolási lehetőségek is fejlesztésre szorulnak.

Mind az öt kérdésre a válaszadók legalább 57%-a, tehát több mint a fele egyet ért az állítással és kevesebb mint 10%-a nem ért az állítással egyet, valamint átlagosan kevesebb mint 20 %uk nem tudja eldönteni ezeket a kérdéseket. Ebből kiderül ami már sejthető volt, hogy a város és a lakosság fővároson kívül élő tagjai is úgy látják, hogy, bár nagyon szép a város turisztikailag, de közlekedésileg és városszerkezetileg fejlesztésekre szorul.

A következő kérdésben arra kerestem a választ, hogy jelenlegi formájában Budapest városképe jó vagy fejlesztésekre szorulna.

A kitöltőim szerint *„alapvetően a városkép jó, turisztikailag szinte kiváló, bár ahogy már az előző kérdésekből is kiderült, a város villamos, Hév és metró sínjei és szerelvényei fejlesztésekre szorulnak, valamint turizmus szempontjából a szép, de régi épületeket fel kellene újítani, majd a nyilvánosság elé tárni, ezzel is fejlődne a turizmus. „*

A következő kérdés csakugyan Budapest fejlesztéséhez kötődik. Arra kerestem a választ, hogy a kitöltők szerint elég turisztikai programmal rendelkezik a város vagy nem.

A kitöltőim több mint fele úgy gondolja, hogy *„Budapesten megfelelőek a programok, viszont a tájékozódás mind a programok, mind pedig a tömegközlekedési eszközök tekintetében nem elég fejlett, melyek fejlesztésekre szorulnak.”* Azonban voltak olyan válaszadók, akik szerint *„Budapesten elég széles paletta áll a turisták rendelkezésére programok tekintetében a gyerekektől kezdve az senior korosztályig. Ennek köszönhetően minden korosztály megtalálja maga számára a megfelelő programot.”*

A következő kérdésben teljes mértékben a válaszadó magán véleményére támaszkodtam. Meg szerettem volna tudni, hogy szerintük milyen eszközökkel, fejlesztésekkel lehetne Budapest turizmusát még jobbá tenni.

A válaszadók kis része úgy vélekedik, hogy *„a programok, melyek jelenleg Budapesten vannak, éppen elegendők és megfelelők. „A többségük szerint „a város elsősorban fejlettebb, komplexebb tömegközlekedést szeretne kedvezőbb díjszabással. Szerintük a*

sétálóutcákba le kéne zárni az autósforgalmat. Másrésztől higiénikusabb belvárosi utcákat és jobb közbiztonságot. Ebbe bele tartozik, hogy a hajléktalan, az értelmi fogyatékos és az ittas állampolgárok számára intézményt létesítsen az állam, ahol ezek az állampolgárok élhetnének és nem kéne az utcán éljenek. Harmadrészt a kitöltőim szerint egy applikáció vagy weboldal nagyon hasznos mely túraútvonalakat, városnéző útvonalakat és programokat foglalna magába. Ezen kívül több magyar hagyományt bemutató kéne a turisták rendelkezésére állni elérhetőbb áron.”

10 Összegzés

Ebben a dolgozatban a korona vírus idejét vizsgáltam. Ezen belül a Budapesti turistaforgalmat és az ez időszak alatt végbement fejlesztéseket és a jövőben várható fejlesztéseket, valamint, hogy véleményem szerint milyen fejlesztések tehetnék még jövedelmezőbbé Budapest turizmusát. A kutatásom első felében a korona vírus előtti Budapesti vendégforgalmat hasonlítottam össze a koronavírus alatti és kis részben az ez utáni időszak turistaforgalmi adataival. A szállodák vendégforgalmi adatai szerint 2022-ben a 2018-as vendégforgalom 22%-ára esett vissza. Ez az adat másrészt a Budapesten eltöltött vendégéjszakák számán is látszik. A koronavírus alatt a Budapesten töltött belföldi vendégéjszakák az előző évi vendégéjszaka szám 21,6%-ára esett vissza. A vendéglátók helyiségek száma 2019-ről 2020-ra 2,86%-kal csökkent, majd ehhez képest 2020-ról 2021-re 9,23%-kal csökkent. A vendégéjszakák száma 2020-ban a 2019-es adat 28,43%-ára esett vissza. A többnapos belföldi vendégek száma 2019-ről 2020-ra 51%-ot csökkent mellyel egyszerre a külföldi vendégek aránya is csökkent 40%-kal, mely. Ezen felül a külföldi vendégek tekintetében a költési hajlandóságuk 62%-kal csökkent. Érdekesnek találom, hogy viszont átlagosan a turisták Magyarországon a tartózkodási idejük 0,3 nappal hosszabbá válik.

Fejlesztések tekintetében az elmúlt időszakban végbement a Blaha Lujza tér, az M3 metró, a Magyar Állami Operaház és a Lánchíd felújítása melyek alapvetően a város fejlődését szolgálják. Viszont a Lánchíd átadását követően nem engedélyezték az autós forgalmat a lánchídon, hogy tehermentesítsék a hidat. Ez a döntés mind részemről, mind pedig a kérdőívet kitöltők részéről rossz döntés volt, mely nem szolgálja a város fejlődését. Valamint a városban az elmúlt években végbement a biciklis utak fejlesztése. Ez alapvetően jó fejlesztés, mert ezzel több embert lehet motiválni a biciklizésre melyet a kitöltőim is így látnak. Véleményem szerint is jó ez a fejlesztést, viszont a biciklisek sok esetben nem tartják be a közlekedési szabályokat, mely balesetekhez vezethet. A Budapesten folyamatban lévő fejlesztésekről a kitöltőim és én is úgy vélekedek, hogy nagyon hasznos lesz főként a város turistaforgalmára nézve. Másrészt a kutatásomból kiderült, hogy a várost nem csak a turisták ide vonzása miatt kell fejleszteni, hanem egy élhetőbb szebb város elérése végett.

11 Javaslato a témához

A kutatásomban a lentebb említett hipotéziseket igyekeztem beigazolni, viszont a 6 hipotézisből csak ötöt tudtam beigazolni ahogy az 5. táblázat is szemlélteti. Ez azért történhetett meg, mert ugyan a koronavírus alatt nagyrészt le voltak zárva a határok, de bizonyos esetekben át lehetett lépni a határt és az üzleti turizmus sem stagnált abban az időben.

5. táblázat: Hipotézis vizsgálat eredménye

Hipotézisek eredménye		
Sorszám	Hipotézis	Eredmény
1.	Budapesten a koronavírus alatt nem volt turista	Nem igazolódott be
2.	A külföldi- és a magyar turisták is szeretnék a koronavírus után látni Budapestet	Beigazolódott
3.	Az államnak van szerepe Budapest turizmusában	Beigazolódott
4.	Sok a közelmúltban Budapesten végbement beruházás serkenti a turizmust	Beigazolódott
5.	A turisták igénybe veszik közelmúltban átadott épületeket, területeket stb.	Beigazolódott
6.	Budapesten vannak nem látogatott, de nagyon értékes látványosságok	Beigazolódott

A kutatásom alatt kiderült, hogy Budapest a fejlesztéseivel a lakosság és a turisták Budapestről alkotott képét javítja. Azonban az is kiderült, hogy a főváros a fejlesztései során főként azokon a részekén eszközöl fejlesztéseket és beruházásokat, ami turisztikailag fontos helyszín.

A jövőben a főváros a turisták könnyebb tájékozódását, programok fejlesztését, hungarikumok és magyar hagyományok ismertté tételét célzó fejlesztéseket kéne figyelembe vegye, ezzel is ösztönözze a belföldi és a

12 Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra: Budapesti vendégforgalom kereskedelmi szálláshelyeken 2018-2022 (saját szerkesztésű) (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0065.html)	29
2. ábra: Magyarországra tett egynapos és többnapos utazások 2018-2022 között (ezer út)	32
3. ábra: Belföldi 2-4 napos, 5 és annál több napos utazások motiváció szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap).....	34
4. ábra: A turisták költési szokásai egy városhon kapcsolódóan 2018-2020 (%) (Forrás:KSH).....	35
5. ábra: Választott utazási típusok (forrás: kérdőíves kutatás).....	42
6. ábra: Mennyire tartotta fontosnak a koronavírus alatt a higiéniai előírások betartását? (saját szerkesztés, forrás: Google saját kérdőív).....	45
7. ábra: Lánchídon közlekedő járművek korlátozásáról eredmények (saját szerkesztés) (Fprrás: Google docs saját kérdőív).....	46
8. ábra: Bicikli utak létesítése Budapesten, vélemények eredményei (saját szerkesztés) (Forrás: Google docs saját kérdőív).....	47
9. ábra: 2-4, valamint 5 és annál több napos belföldi utazások motiváció szerinti változása, lánc-és bázisviszonysszámmal (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html)	60
10. ábra: Külföldiek Magyarországra tett utazásaik motiváció és tartózkodási idő szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap) (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html).....	61
11. ábra: Magyarországra tett utazásokhoz kapcsolódó költés változása 2018-2022 között, milliő forint (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)	62
1. táblázat: Turisztikai vállalkozások arányának változása (%) 2018-2021 (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0030.html)	21
2. táblázat: A turizmusban dolgozók számának változása 2018-2022 (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0037.html)	22
3. táblázat: A budapesti turisták átalagos tartózkodási idejének változása 2018-2022 között (forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)	31
4. táblázat: Budapestre utazók szokásai a koronavírus alatt (forrás: saját szerkesztés, Google docs kérdőív válaszai alapján).....	43
5. táblázat: Hipotézis vizsgálat eredménye	51
6. táblázat: 3/d. kérdés (Forrás: Google docs, saját kérdőív)	64
7. táblázat:3/e kérdés Nevezetességek ismertsége (forrás: Google docd kérdőív).....	65
8. táblázat: 3/f kérdés Nevezetességek ismertsége (Forrás: Google docs, saját kérdőív)	66
9. táblázat: 3/10 kérdés: Higiéniai előírások betartása (Forrás: Google docs, saját kérdőív).....	66
10. táblázat: 4/a kérdés: Milyen hatást gyakoroltak Budapestre az alábbi befelezett fejlesztések (Forrás: Google docs, saját kérdőív)	67
11. táblázat: 4/b kérdés: A z alábbi folyamatban lévő fejlesztések milyen hatással lesznek Budapestre (forrás: Google docs, saját kérdőív)	67
12. táblázat: 4/c kérdés: Az alábbi kérdések Budapesten végbement változások és fejlesztések (Forrás: Google docs, saját kérdőív)	68

13 Források és felhasznált irodalom jegyzéke

13.1 Források jegyzéke

A kultúra fogalma, modellek és elméletek a kultúráról, letöltés dátuma: 2022. november 3.
forrás:

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/interkult_komm/2_a_kultra_fogalma_modellek_s_elmletek_a_kultrrl.html

BIGBUS Budapest honlapja. letöltés dátuma: 2022. február 15. forrás:
<https://www.bigbustours.com/hu/budapest/budapesti-latnivalok-halaszbastya/>

Budapest.hu , letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás:
<https://budapest.hu/fejlesztések/kozterfejlesztés/blaha-lujza-ter-felujitas>

Budapest városom, letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás:
<https://budapest.varosom.hu/latnivalok/terek-parkok/Andrassy-ut.html>

Budapest városom letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás:
<https://budapest.varosom.hu/latnivalok/terek-parkok/Andrassy-ut.html>

Council, World Travel and Tourism, letöltés dátuma: 2022. november 24. forrás:
<https://wttc.org/research/economic-impact>

Csodálatos Budapest, letöltés dátuma: 2023. február 10. forrás:
<https://csodalatosbudapest.hu/latnivalok/muemlekek-szobrok/nereidak-kutja-budapest/>

Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ, letöltés dátuma:
2023. január 10. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>

Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ letöltés dátuma:
2023. január 18. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>

Egészségtudományi fogalomtár – Állami Egészségügyi Ellátó Központ, letöltés dátuma:
2023. január 18. forrás: <https://fogalomtar.aeek.hu/index.php/J%C3%A1rv%C3%A1ny>

Egészségvonal, letöltés dátuma: 2023. január 31. forrás:
<https://egeszsegvonal.gov.hu/covid-19/teendok-gyanu-eseten.html>Országgyűlés

sajtóirodája. Letöltés dátuma: 2022. október 10. forrás: <https://www.parlament.hu/-/rekordszamu-latogato-az-orszaghazban>

Központi Statisztikai Hivatal: A turizmusban dolgozók számának változása 2018-2022 ,
letöltés dátuma: 2023. március 10. Forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0037.html

Központi Statisztikai Hivatal, Letöltés dátuma. 2023. március 10. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0065.html

Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2023. március 10. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0037.html

Központi Statisztikai Hivatal: A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk
kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint , Letöltés dátuma. 2023. október 29. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html

Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2024. január 7. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html

Központi Statisztikai Hivatal, letöltés dátuma: 2023. november 10. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html

Központi Statisztikai Hivatal: A többnapos, turisztikai célú belföldi utazások száma és
időtartama az utazás célja és a tartózkodási idő szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3.
forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html

Központi Statisztikai Hivatal: A többnapos, turisztikai célú belföldi utazások száma és
időtartama az utazás célja és a tartózkodási idő szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3.
forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html

Központi Statisztikai Hivatal: A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk
kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html

Központi Statisztikai Hivatal: A Magyarországra tett külföldi utazások száma és a hozzájuk
kapcsolódó kiadások az utazási célok szerint, letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás:
https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html

Központi Statisztikai Hivatal: Turisztikai vállalkozások száma, letöltés dátuma: 2023. január
31. forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0030.html

Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár. Letöltés dátuma: 2022. március 20. forrás: <https://www.mezogazdasagimuzeum.hu/muzeum/vartortenet>

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020_december.pdf

Magyar Szállodák És Éttermek Szövetsége (2018) letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/4715/5013/9835/Trend_riport_2018_janur-december-rszletes.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020_december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2021): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021_december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020_december.pdf

(Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2021): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021_december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2022): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemzesek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 3. forrás: https://www.hah.hu/files/1215/9169/2329/Trendriport_2020._prilis.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/8615/9774/4002/Trendriport_2020.jnius.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/9915/9972/8211/Trendriport_2020._lius.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2020): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020._december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 5. forrás: https://www.hah.hu/files/9515/8134/0676/Trend_riport_2019_janur-december_rszetes.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/1016/1346/5389/Trendriport_2020._december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: https://www.hah.hu/files/7016/4458/0370/Trendriport_2021._december.pdf

Magyar Szállodák és Éttermek Szövetsége (2019): *Trendriport*. Letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://www.hah.hu/elemezsek/trendriport/statisztikai-adatok-2022-december/>

Magyar Turisztikai Ügynökség honlapja. Letöltés dátuma: 2023. április 13. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/budapest-első-allando-dunahidja-a-szechenyi-lanchid>

Magyar Turisztikai Ügynökség honlapja (Magyar Történelem egy helyen: Hősök tere) letöltés dátuma: 2023. április 10. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/hosok-tere-a-teljes-magyar-tortenelem-egy-helyen>

Magyar Turisztikai Ügynökség, letöltés dátuma: 2022. szeptember 10. forrás: <https://mtu.gov.hu/cikkek/a-turizmus-eredmenyei-magyarorszagon>

Magyar Turisztikai Ügynökség (2022), letöltés dátuma: 2023. január 10. forrás: <https://csodasmagyarorszag.hu/cikkek/citadella>

Mátyás templom honlapja. letöltés dátuma: 2022. április 2. forrás: <https://matyas-templom.hu/templom-tortenete-2/>

Mr. Foster kalandozásai Budapesten, letöltés dátuma: 2023. január 20. forrás: https://mrfoster.blog.hu/2018/06/22/5_csodaszep_szobor_budapesten_amelyrol_sokan_me_gfeledkeznek

Mandiner honlap. letöltés dátuma: 2022. április 3. forrás: https://mandiner.hu/cikk/20180115_kiderult_hagyan_futnak_a_margitszigeti_futokoron

Nemzeti Népegészségügyi Központ, letöltés dátuma: 2023. január 19. forrás: <https://egeszsegvonal.gov.hu/99-covid-19/94-a-covid-19-betegseg-ismertetese.html>

Nemzeti Hauszmann Program (2019), letöltés dátuma: 2024.január 20. forrás: <https://nemzetihauszmannprogram.hu/nemzeti-hauszmann-program-strategia.pdf>

PestBuda(2024) letöltés dátuma: 2024. február 10. forrás: https://pestbuda.hu/cikk/20220312_kozel_5_ev_utan_megnyitja_kapuit_a_felujitott_opera_haz

STRATCOMM KFT. letöltés dátuma: 2022. február 20. forrás: <https://egy.hu/zonantul/hogyan-utazunk-iden-2022-utazasi-trendjei-110526>

Szent István Bazilika honlapja. Letöltés dátuma: 2022. február 10. forrás: <https://www.bazilika.biz/hu/a-bazilika-tortenete>

Széchenyi fürdő honlapja. Letöltés dátuma:2022. január 10. forrás: <https://www.szechenyifurdo.hu/tortenet>

Széchenyi fürdő honlapja. Letöltés dátuma: 2022. március 11. forrás: <https://www.szechenyifurdo.hu/tortenet>

We love Budapest, letöltés dátuma: 2022.február 10. forrás: <https://welovebudapest.com/hely/gellert-hegy/>

We love Budapest, letöltés dátuma: 2023. december 10. forrás: <https://welovebudapest.com/cikk/2023/07/31/budapest-lanchid-felujitas-befejezodott-gyalogosforgalom/>

Wikiszórár, letöltés dátuma:2022. október 31. forrás: <https://wikiszotar.hu/ertelmezo-szotar/T%C3%A1rgy>

13.2 [Elektronikus irodalom](#)

Alzua, A.-O’Leary, J. Z.-Morrison, A.M.(1998.): Cultural ans heritage tourism: Identifying niches for international travelers, Journal of Tourism Studies 2-13. letöltés dátuma: 2022.szeptember 16. forrás: <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.990807825Ö>

Alzua, A.-O’Leary, J. Z.-Morrison, A.M.(1998.): Cultural ans heritage tourism: Identifying niches for international travelers, Journal of Tourism Studies 2-13. letöltés dátuma: 2022.szeptember 16. forrás: <https://search.informit.org/doi/abs/10.3316/ielapa.990807825Ö>

Zatori, A.–Smith, M. K. (2014): *The Creative Heart of Budapest*. In: Creative districts around the world: Celebrating the 500th anniversary of Bairro Alto. megtekintés dátuma: 2022. november 10.) forrás: https://mersz.hu/dokumentum/m700akts_69/

13.3 [Felhasznált Irodalomjegyzék](#)

Andrew Holden (2016) *Environment and tourism: Tourism's relationship with the natural environment*, New York, Routlege Taylor & Francis Group

Arne Hübner, Johannes Schuler (2014) *Építészeti kalauz Budapest*, Budapest TERC KFT., 252. old.

Déry Attila (2007): *Józsefváros VIII. kerület, Budapest építészeti topográfia 4*, Budapest, TERC KFT.

Dr. Guth László (2015): *A turizmus Gazdaságtana*, Gödöllő, Szent István Egyetem kiadó

Harald Pechlaner, Klaus Weiermair, Chistian Laesser (2002) *Tourismuspolitik und Destinationsmanagement - Neue Herausforderungen und Konzepte: Destinationsmanagement – Tourismuspolitik*, Wien, Stuttgart, Bern, Paul Haupt

Hill, Susane E.(2017): *Introduction Ethnography in the "Hidden" Budapest: Alternative Tourism in Budapest, classs, Culture, and Identity in a Postsocialist City*, Lanham, Lexington Books, p.16.

Jászberényi Melinda (2014): *A kulturális turizmus sokszínűsége*, Budapest, Nemzeti Köszolgálati és Tankönyv Kiadó

Michalkó Gábor (2012) *Turizmológia*, Budapest, Akadémia Kiadó

Michalkó Gábor (2007) *A turizmuselmélet alapjai*, Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola

Winkler Gábor, CS.T, G.E., H.V., K.-M., T.P., V.F.(2008): *Foreworld of the Editors: Neo-Renaissance Arhitecture in Budapest*, Budapest, Salix Lignum KFT.

14 Mellékletek

14.1 Melléklet I.: Utazási szokások változása

	2-4 napos belföldi utazások 2018-2022 között (ezer nap)						Változás az előző évhez képest (előző év=100%)				Változás 2018-hoz képest (2018=100%)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Üdülés, szórakozás, pihenés	13608	14296	10267	10831	14799	-	1,051	0,718	1,055	1,366	-	1,051	0,754	0,796	1,088
Ismerősök, rokonok meglátogatása	14664	13960	7011	9284	9929	-	0,952	0,502	1,324	1,069	-	0,952	0,478	0,633	0,677
Iskola, tanulmányok	204	215	123	50	164	-	1,054	0,572	0,407	3,28	-	1,054	0,603	0,245	0,804
Egészségmegőrzés	1021	921	361	345	1421	-	0,902	0,392	0,956	4,119	-	0,902	0,354	0,338	1,392
Kulturális rendezvények, sportrendezvények	529	605	155	267	571	-	1,144	0,256	1,723	2,139	-	1,144	0,293	0,505	1,079
Hobby jellegű munkavégzés	1060	833	805	663	763	-	0,786	0,966	0,824	1,151	-	0,786	0,759	0,625	0,72
Hivatalos cél	538	609	322	290	508	-	1,132	0,529	0,901	1,752	-	1,132	0,599	0,539	0,944
	5 és annál több napos belföldi utazások 2018-2022 között, ezer nap						Változás az előző évhez képest (előző év=100%)				Változás 2018-hoz képest (2018=100%)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Üdülés, szórakozás, pihenés	19146	19262	13863	14904	14294	-	1,006	0,72	1,075	0,959	-	1,006	0,72	1,075	0,959
Ismerősök, rokonok meglátogatása	6230	5816	4803	4444	4040	-	0,934	0,826	0,925	0,909	-	0,304	0,249	0,321	0,271
Iskola, tanulmányok	670	439	199	327	239	-	0,655	0,453	1,643	0,731	-	0,023	0,01	0,024	0,016
Egészségmegőrzés	1106	1106	702	482	795	-	1	0,635	0,687	1,649	-	0,058	0,036	0,035	0,053
Kulturális rendezvények, sportrendezvények	297	200	94	132	236	-	0,673	0,47	1,404	1,788	-	0,01	0,005	0,01	0,016
Hobby jellegű munkavégzés	850	551	641	499	673	-	0,648	1,163	0,778	1,349	-	0,029	0,033	0,036	0,045
Hivatalos cél	106	102	40	206	105	-	0,962	0,392	5,15	0,51	-	0,005	0,002	0,015	0,007

9. ábra: 2-4, valamint 5 és annál több napos belföldi utazások motiváció szerinti változása, lánc-és bázisviszonyzámmal (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0015.html)

	Egy napos Magyarországra tett utak motiváció szerint 2018-2022 között (ezer nap)						Változás az előző évhez képest (előző év=100%)						Változás 2018-hoz képest (2018=100%)				
	2018	2019	2020	2021	2022		2018	2019	2020	2021	2022		2018	2019	2020	2021	2022
Üdülés	507	362	158	51	77	-	0,71	0,44	0,32	1,51	-	0,71	0,31	0,1	0,15		
Városlátogatás	2243	2453	902	654	2215	-	1,09	0,37	0,73	3,39	-	1,09	0,4	0,29	0,99		
Egészségmegőrzés	483	502	262	138	181	-	1,04	0,52	0,53	1,31	-	1,04	0,54	0,29	0,37		
Rokonok, barátok meglátogatása	2385	2113	1182	1441	1640	-	0,89	0,56	1,22	1,14	-	0,89	0,5	0,6	0,69		
Tanulás, tanfolyam	357	421	229	233	553	-	1,18	0,54	1,02	2,37	-	1,18	0,64	0,65	1,55		
Egészségügyi ellátás	1216	1970	977	1026	1030	-	1,62	0,5	1,05	1	-	1,62	0,8	0,84	0,85		
Vallás, Zarándoklat	95	125	57	31	130	-	1,32	0,46	0,54	4,19	-	1,32	0,6	0,33	1,37		
Vásárlás	10108	10815	5607	4363	6619	-	1,07	0,52	0,78	1,52	-	1,07	0,55	0,43	0,65		
Üzleti út	1326	1578	699	1065	537	-	1,19	0,44	1,52	0,5	-	1,19	0,53	0,8	0,4		
Munkavégzés	1419	1790	1790	2681	2461	-	1,26	1	1,5	0,92	-	1,26	1,26	1,89	1,73		
	Több napos Magyarországra tett utak motiváció szerint 2018-2022 között (ezer nap)						Változás az előző évhez képest (előző év=100%)						Változás 2018-hoz képest (2018=100%)				
	2018	2019	2020	2021	2022		2018	2019	2020	2021	2022		2018	2019	2020	2021	2022
Üdülés	20910	18308	7354	8436	8901	-	0,88	0,4	1,15	1,06	-	0,88	0,35	0,4	0,43		
Városlátogatás	19964	23344	5543	4275	9108	-	1,17	0,24	0,77	2,13	-	1,17	0,28	0,21	0,46		
Egészségmegőrzés	3531	3346	2116	1268	4639	-	0,95	0,63	0,6	3,66	-	0,95	0,6	0,36	1,31		
Rokonok, barátok meglátogatása	15754	17019	8386	12487	14865	-	1,08	0,49	1,49	1,19	-	1,08	0,53	0,79	0,94		
Tanulás, tanfolyam	2749	2896	4474	7033	3829	-	1,05	1,54	1,57	0,54	-	1,05	1,63	2,56	1,39		
Egészségügyi ellátás	4525	4816	1810	734	3195	-	1,06	0,38	0,41	4,35	-	1,06	0,4	0,16	0,71		
Vallás, Zarándoklat	166	182	50	198	627	-	1,1	0,27	3,96	3,17	-	1,1	0,3	1,19	3,78		
Vásárlás	224	423	189	145	158	-	1,89	0,45	0,77	1,09	-	1,89	0,84	0,65	0,71		
Üzleti út	4010	4412	3353	5618	6597	-	1,1	0,76	1,68	1,17	-	1,1	0,84	1,4	1,65		
Munkavégzés	4801	5909	6358	7314	5092	-	1,23	1,08	1,15	0,7	-	1,23	1,32	1,52	1,06		

10. ábra: Külföldiek Magyarországra tett utazásaik motiváció és tartózkodási idő szerinti változása 2018-2022 között (ezer nap) (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

Magyarországra tett utazásokhoz kapcsolódó költség, millió forint						Költési szerkezet változása 2018-tól (2018=100%)					Költési szerkezet változása az előző évhez képest, (előző év=100%)				
	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Egynapos utazások															
Üdülés	5709	4094	1315	2189	1259	-	0,72	0,23	0,38	0,22	-	0,72	0,32	1,66	0,58
Városnézés	17526	18395	7244	6775	25622	-	1,05	0,41	0,39	1,46	-	1,05	0,39	0,94	3,78
Egészségmegőrzés	8309	5222	3639	1924	2122	-	0,63	0,44	0,23	0,26	-	0,63	0,70	0,53	1,10
Rokon, barát ismerős meglátogatása	13425	14693	7129	10814	11160	-	1,09	0,53	0,81	0,83	-	1,09	0,49	1,52	1,03
Tanulás, tanfolyam	677	835	384	408	1154	-	1,23	0,57	0,60	1,70	-	1,23	0,46	1,06	2,83
Egészségügyi ellátás	65706	87783	58902	71760	82501	-	1,34	0,90	1,09	1,26	-	1,34	0,67	1,22	1,15
Vallás, zarándoklat	183	430	277	206	348	-	2,35	1,51	1,13	1,90	-	2,35	0,64	0,74	1,69
Vásárlás	176072	213130	117311	111428	182001	-	1,21	0,67	0,63	1,03	-	1,21	0,55	0,95	1,63
Üzleti út, konferencia, üzletelés jellegű utak	87618	73103	24826	31541	13597	-	0,83	0,28	0,36	0,16	-	0,83	0,34	1,27	0,43
Munkavégzés	4609	5610	4832	10579	9800	-	1,22	1,05	2,30	2,13	-	1,22	0,86	2,19	0,93
Összesen	381852	425314	227879	249645	331586		1,11	0,60	0,65	0,87		1,11	0,54	1,10	1,33
Többnapos utazások															
Üdülés	289245	274469	107111	141113	195485	-	0,95	0,37	0,49	0,68	-	0,95	0,39	1,32	1,39
Városnézés	554291	654544	153700	141710	359110	-	1,18	0,28	0,26	0,65	-	1,18	0,23	0,92	2,53
Egészségmegőrzés	52068	61548	38947	27067	134456	-	1,18	0,75	0,52	2,58	-	1,18	0,63	0,69	4,97
Rokon, barát ismerős meglátogatása	152776	180032	89982	149452	196978	-	1,18	0,59	0,98	1,29	-	1,18	0,50	1,66	1,32
Tanulás, tanfolyam	20338	18796	29758	64916	52993	-	0,92	1,46	3,19	2,61	-	0,92	1,58	2,18	0,82
Egészségügyi ellátás	72956	65732	31333	22215	108688	-	0,90	0,43	0,30	1,49	-	0,90	0,48	0,71	4,89
Vallás, zarándoklat	3253	3256	318	3194	15003	-	1,00	0,10	0,98	4,61	-	1,00	0,10	10,04	4,70
Vásárlás	4458	5245	3019	1437	4356	-	1,18	0,68	0,32	0,98	-	1,18	0,58	0,48	3,03
Üzleti út, konferencia, üzletelés jellegű utak	127253	138211	97859	187227	271664	-	1,09	0,77	1,47	2,13	-	1,09	0,71	1,91	1,45
Munkavégzés	39638	56524	71428	85026	105283	-	1,43	1,80	2,15	2,66	-	1,43	1,26	1,19	1,24
Összesen	1318294	1460376	625475	825378	1446038		1,11	0,47	0,63	1,10		1,11	0,43	1,32	1,75

11. ábra: Magyarországra tett utazásokhoz kapcsolódó költség változása 2018-2022 között, millió forint (Forrás: https://www.ksh.hu/stadat_files/tur/hu/tur0005.html)

14.2 Melléklet II.: Kérdőív kérdései

Kérdőív

1. Demográfiai adatok

a) Hány éves Ön?

0-16 éves

16-18 éves

18-25 éves

25-35 éves

35-50 éves

50-65 éves

65 év feletti

b) Hol lakik Ön jelenleg?

Budapest

Pest Vármegye

Vidék

Külföld

c) Mi az Ön neme?

Nő

Férfi

d) Mi az Ön foglalkozása?

Tanuló

Egyéni vállalkozó, saját céget üzemeltető

Alkalmazott

Nyugdíjas

e) Hányan élnek Önnel egy háztartásban?

0 személy

1 személy

2-3 személy

4 és annál több személy

2. Utazási szokások

a) Ön egy ében milyen gyakran szokott utazni?

0-1 alkalommal

2-3 alkalommal

4 és annál több alkalommal

b) Ön milyen típusú utakat szeret?

Nyaralás

Városlátogatás

Körutazások

Hajós utazások

Kirándulások

c) Ön utazásai alkalmával milyen hosszú időt tölt el a kiválasztott helyszínen?

1-3 nap

3-7 nap

10 nap

14 nap

d) Milyen típusú szálláshelyen szokott megszállni:

Apartman ház

Hotel

RBNB szállás

Diákszállás

Kemping

3. Budapest

a) Ön milyen gyakran szokott Budapestre utazni?

1-3 alkalom évente

3-5 alkalom évente

Több, mint 5 alkalommal évente

Nem szoktam Budapestre utazni

b) A koronavírus alatt milyen gyakran utazott Budapestre? (szabad szöveges válasz)

c) Mi az első szó, ami Budapestről eszébe jut? (szabad szöveges válasz)

d) A koronavírus alatt felmerültek Önben a következő érzések?

6. táblázat: 3/d. kérdés (Forrás: Google docs, saját kérdőív)

Megnevezés	Igen	Nem
Vágy az utazásra.		
Vágy, hogy a szabadban legyek.		

Vágy új helyek, kultúrák, emberek megismerésére.		
Vágy, hogy ne korlátozzanak.		

- e) Kérem jelölje meglátása szerint, hogy az alábbi nevezetességeket milyen arányban látogatják meg a turisták (1-nem látogatott helyszín, 5- nagyon látogatott helyszín)

7. táblázat:3/e kérdés Nevezetességek ismertsége (forrás: Google docd kérdőív)

Megnevezés	1 – nem látogatott	2- kicsit látogatott	3 – Időnként látogatott	4- látogatott	5-nagyon látogatott
Budai vár					
Budavári sikló					
Magyar Állami Operaház					
Országház					
Vajdahunyad vára					
Margit sziget					
Földtani intézet					
Mátyás templom					
Szent István Bazilika					
Cipők a Duna parton					
Dob utcai Általános Iskola					
Pilvax Étterem és Szálloda					
New York Café Restaurant					
Hagyományok háza					
Nerediák kutja					
Vízzjáték a Tárnok utcában					

- f) A következő nevezetességekről kérem döntse el, hogy hallott-e az alábbi nevezetességekről, látta-e ezeket a nevezetességeket vagy nem is hallott róluk és nem is látta ezeket a nevezetességeket.

8. táblázat: 3/f kérdés Nevezetességek ismertsége (Forrás: Google docs, saját kérdőív)

Megnevezés	Még nem látogattam meg és nem is hallottam róla	Már hallottam róla, de még nem látogattam meg	Már hallottam róla	Már meglátogattam
Budai vár				
Margit sziget				
Gellért hegy				
Budavári sikló				
Pál utcai Fiúk szobor				
Kolodko Mihály Kockás fülű nyúl bronzszobra				
Tündérszikla				
ELTE fűvészkert				
Feneketlen tó				
Gellért-hegyi vízesés				

- g) Ön szerint milyen kapcsolat van Budapest turizmus épített és természeti örökségeivel? (Szabad szöveges válasz)
- h) Ön szerint a koronavírus miatt bevezetett korlátozások milyen hatással voltak Budapest turizmusára? (szabad szöveges válasz)
- i) A koronavírust követően utazási alkalmával milyen szállástípusokat vesz igénybe?
Hotel, Apartman ház, RBNB szállás , Ifjúsági szállás
- j) Kérem jelölje be, hogy a koronavírust követően mennyire voltak Ön számára fontosak a higiénia előírások betartása? (1- nem voltak fontosak, 5-nagyon fontosak voltak)

9. táblázat: 3/10 kérdés: Higiéniai előírások betartása (Forrás: Google docs, saját kérdőív)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. Budapesti fejlesztések

- a) Döntse el az alábbi nemrég végbement fejlesztésekről, hogy jó vagy kevésbé jó hatást gyakoroltak Budapest turizmusára.

10. táblázat: 4/a kérdés: Milyen hatást gyakoroltak Budapestre az alábbi befejezett fejlesztések (Forrás: Google docs, saját kérdőív)

	Rossz hatással van	Kicsit jó hatással van	Se jó, se rossz hatással nincs	Jó hatással van	Nagyon jó hatással van
M3 metró felújítása					
Blaha Lujza tér felújítása					
Magyar Állami operaház felújítása					
Lánchíd felújítása					
Lánchídon közlekedő járművek korlátozása					
Bicikli utak létesítése Budapesten					
Budapest GO alkalmazás fejlesztése					

- b) Ön szerint az alábbi folyamatban lévő fejlesztések milyen hatást fognak gyakorolni Budapest turizmusára?

11. táblázat: 4/b kérdés: A z alábbi folyamatban lévő fejlesztések milyen hatással lesznek Budapestre (forrás: Google docs, saját kérdőív)

Megnevezés	Nagyon rossz hatással lesz	Kicsit rossz hatással lesz	Semmilyen hatást nem fog gyakorolni	Jó hatást fog gyakorolni	Nagyon jó hatást fog gyakorolni
Hauszmann Program befejezése (Budai vár és					

környékének felújítása és restaurálása)					
Citadella felújítása					
Duna menti területek turisztikai fejlesztése					
Települések közötti hajóutak beindítása					

- c) Az alábbi Budapest fejlesztésével kapcsolatos kérdésekről kérem döntse el, hogy mennyire ért egyet vele. (1- nagyon nem értek egyet, 4 – Egyet értek)

12. táblázat: 4/c kérdés: Az alábbi kérdések Budapesten végbement változások és fejlesztések (Forrás: Google docs, saját kérdőív)

Megnevezés	1	2	3	4
A közlekedési eszközök (M3 metró) és pályák korszerűsítésével a közlekedés is felgyorsult.				
Budapest belvárosában nem csak egyes főutcai, de a mellékutcák is felújításra szorulnak.				
Budapest belvárosában a higiénia nagyobb szerepet kéne betöltsön.				
Egyes Budapesti részeken a járművek és a pályák is felújításra, korszerűsítésre szorulnak.				
A belvárosban az utak és a parkolási lehetőségek fejlesztésre szorulnak.				

- d) Ön szerint jelenlegi formájában Budapest városképe jó vagy fejlesztésekre szorulna? (szabad szöveges válasz)
- e) Ön szerint jelenleg Budapesten a turisták számára kínált programok minőségében és mennyiségében elegendők, elég információt nyújtanak a turistáknak vagy fejlesztésekre szorulnak? (szabad szöveges válasz)
- f) Véleménye szerint milyen eszközökkel, fejlesztésekkel lehetne Budapest turizmusát még jobbá tenni? (szabad szöveges válasz)

15.1 Melléklet III. : Kivonat a szakdolgozatból

A dolgozat címe: **Budapest turizmusának helyzete és fejlesztési lehetőségei a COVID-19 világjárvány ideje körül**

A dolgozat készítő hallgató neve: **Prohászka Judit Izabella**

Szak: Turizmus-vendéglátás

Képzési szint: alapképzés

Munkarend: nappali tagozat

Intézet : Fenntartható Fejlesztés és Gazdálkodás Intézet

Tanszék: Fenntartható Turizmus Tanszék

Belső témavezető neve: Dr. Dávid Lóránt Dénes

Belső témavezető beosztása: Kutatóprofesszor

Belső témavezető munkahelye: Magyar Agrár-És Élettudományi Egyetem

Téma: Turisztikai fejlesztési lehetőségek egy választott desztinációban

A dolgozat célja: Ennek a dolgozatnak az a célja, hogy megvizsgáljam milyen turisztikai fejlesztési lehetőségek vannak Budapesten. Másrészt azzal is foglalkozom ebben a dolgozatban, hogy mind kulturális és mind tömegetturizmus tekintetében milyen változások figyelhetők meg 2019 és 2022 között.

Fő mondandó: Turisztikai szempontból azért mondható fontosnak, hogy egy térségben megvizsgáljuk, hogy milyen turisztikai fejlesztési lehetőségek vannak, mert véleményem szerint Budapesten vannak rejtett kulturális értékek, melyekről kevés turista szerez tudomást. Ezen felül meg kell vizsgálni a COVID-19 világjárvány előtt és alatt, valamint ez idő után beállt változásokat. Másrészt azt is, hogy a jövőben Budapestnek milyen lehetőségei vannak.

Módszertan: Módszertan tekintetében a kutatásomban kvalitatív és kvantitatív módszert is alkalmaztam annak érdekében, hogy utána járjak Budapesten a turizmus a járvány előtt

milyen volt és milyen lett a járvány alatt, valamint, hogy a turizmust a jövőben hogyan lehetne fejleszteni Budapesten.

Hipotézisek

1. Budapesten a koronavírus alatt nem volt turista
2. A külföldi- és a magyar turisták is szeretnék a koronavírus után látni Budapestet
3. Az államnak van szerepe Budapest turizmusában
4. Sok a közelmúltban Budapesten végbement beruházás serkenti a turizmust
5. A turisták igénybe veszik közelmúltban átadott épületeket, területeket stb.
6. Budapesten vannak nem látogatott, de nagyon értékes látványosságok

16 Függelék

16.1 Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseről és eredetiségéről

A hallgató neve: Prohászka Judit Izabella
A Hallgató Neptun kódja: LJV81C
A dolgozat címe: Budapest turizmusának helyzete és fejlesztési lehetőségei a COVID-19 járvány ideje körül
A megjelenés éve: 2024
A konzulens intézetének neve: Fenntartható Fejlesztés és Gazdálkodás Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Fenntartható Turizmus Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozáttal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkorai szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: Budapest, 2024 év április hó 20. nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

16.2 Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Prohászka Judit Izabella (hallgató Neptun azonosítója: LJV81C) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre **javaslom** / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen **nem***³

Kelt: Budapest, 2024. év április hó 19. nap

belső konzulens
Dr. Dávid Lóránt Dénes

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.